2010 წელი, 24 ივნისი

ფასი 1 ლარი 80 თეთრი

ახალი განათლება

№24-25 (498-499) გამოდის 1998 წლიდან

www.axaliganatleba.ge

მსოფლიოში პირველი საბავშვო რკინიგზა 70 წლისაა

გვერდი 4

„ახალი განათლე-ბის“ მკითხველთა საყურადღებოდ

სასკოლო არდადეგებთან დაკავშირებით გაზეთის გამოცემა შეწყდება 2010-2011 სასწავლო წლის განახლებამდე

შეგახსენებთ, რომ „ახალი განათლების“ გამოწერის მსურველებმა სექტემბერ-დეკემბრის ხელმოწერის თანხა – 14 ლარი 40 თეთრი – უნდა ჩარიცხონ ჩვენს რეკვიზიტებზე:

საქართველოს ბანკის ცენტრალური ფილიალი

ს/კ – 220 058 735

ბ/კ – 220 101 502

ა/ა – 123 631 000

ხელმომწერ სკოლებს და კერძო პირებს, თბილისის მასშტაბით, გაზეთი მიეწოდებათ მათ მიერ მითითებულ მისამართზე, რაიონებში – საგანმანათლებლო რესურსცენტრებში.

ესტუმრეთ „ახალი განათლების“ ვებგვერდს www.axaliganatleba.ge და მიიღეთ მონაწილეობა გამოკითხვაში

2010-11 სასწავლო წლისთვის გრიფირებული სახელმძღვანელოები.
საუკეთესო ხარისხი, საუკეთესო ფასები და საუკეთესო სერვისი.

ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა

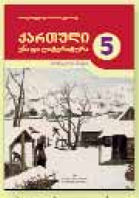

ს. გორდელაძე
თ. კუხიანიძე

მ. ბლიაძე

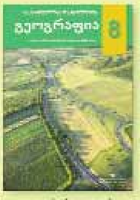

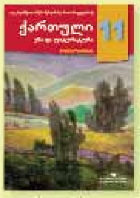

ადაპტაციის ავტორები:

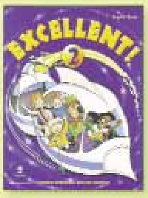

ადაპტაციის ავტორები:

სიახლეების შესახებ დაწვრილებით იხილეთ თანდართულ კატალოგში.

კონკურსი „წლის საუკეთესო მასწავლებელი“

ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა აცხადებს კონკურსს საჯარო და კერძო სკოლების იმ მასწავლებლებისათვის, რომლებიც ასწავლიდნენ 2008-2010წწ. ჩვენი გამომცემლობის სახელმძღვანელოებით.

კონკურსში მონაწილეობისათვის რედაქციაში მოგვიტანეთ თქვენ მიერ შერჩეული მოსწავლის რვეულები (მაქსიმუმ 3) და ავტომატურად გახდით კონკურსის მონაწილე.

სექტემბერში, საზეიმო ცერემონიალზე, გამოვლინდება სამი მთავარი პრიზის ლაურეატი.

გამოგზავნეთ მოსწავლის რვეულები, რომლებშიც ყველაზე ნათლად ჩანს თქვენ მიერ წლის განმავლობაში გაწეული შრომა და გახდით წლის საუკეთესო მასწავლებელი!

აირჩიეთ „ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობის“ სახელმძღვანელოები და ყოველ წელს მიიღეთ კონკურსში მონაწილეობა.

რვეულები მიიღება 2010 წლის15 ივლისამდე!

დაგვირეკეთ ცხელ ხაზზე: 47 60 18 ან 91 09 54

I პრემია: 1500 ლარი

III პრემია: 500 ლარი

მისამართი: დავით აღმაშენებლის 150 ● ტელეფონი: 911 185; 910 954 ● www.sulakauri.ge ●

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტში რეგიონული აკადემიური სამიტი გაიხსნა

სსიპ – განათლების აკრედიტაციის ცენტრისა და საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ტვინინგის პროექტის ორგანიზებით, საქართველოს სხვადასხვა უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში იმართება რეგიონული სამიტები, რომლებიც უმაღლესი განათლების სფეროში მიმდინარე რეფორმის აქტუალური საკითხების განხილვას ეძღვნება. მასში მონაწილეობენ ქართველი და უცხოელი ექსპერტები. თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტში გამართულ სამიტში მონაწილეობდნენ: საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს, განათლების აკრედიტაციის ეროვნული ცენტრის, CEIBAL TVINING-ის პროექტის, საფრანგეთის ბიზნესსაბჭოს და გერმანიის ბიზნესასოციაციის წარმომადგენლები.

აკადემიური სამიტის თემა იყო – „დასაქმების შესაძლებლობა საქართველოში და ფრანგულ-გერმანული გამოცდილება“.

სამიტი გახსნა თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორმა, პროფესორმა **გიორგი გოცირიძემ**. განათლების აკრედიტაციის ეროვნული ცენტრის დირექტორმა **დავით კერესელიძემ** ისაუბრა დასაქმების კუთხით პროფესიული და აკადემიური პროგრამების მნიშვნელობაზე.

„რეგიონული სამიტის მიზანი იმ სამომავლო ნაბიჯების დაგეგმვაა, რომელიც გააუმჯობესებს განათლების სისტემას. განათლება და მასთან კონტექსტში დასაქმება ამ სამიტის მთავარი თემაა, რაც პროფესიული და აკადემიური პროგრამების განვითარებით უნდა მოხდეს. რეფორმების დაგეგმვა უმაღლესი სასწავლებლის ფუნქციაა, განათლების სამინისტრო და განათლების აკრედიტაციის ეროვნული ცენტრი კი მათ განხორციელებაში დავეხმარებით, – აღნიშნა დავით კერესელიძემ, – *თქვენზეა დამოკიდებული რეგიონის განვითარების ბედი, რადგან უნივერსიტეტს დიდი მისია აკისრია და ფართო შესაძლებლობები აქვს. ვფიქრობ, ამას წარმატებით გაართმევთ თავს. ჩვენ ჩამოვედით, რათა ადგილზე გვენახა ის მიღწევები და წარმატებები, რითაც ყველანი ამაყები ვართ. თამამად გავიმეორებ, რომ მე დღეს ვიმყოფები ლიდერ უნივერსიტეტში“.*

მოხსენების შემდეგ დასაქმების თემაზე ღია დისკუსია გაიმართა. აზრი გამოთქვეს ქართველმა და უცხოელმა ექსპერტებმა.

თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორის გიორგი გოცირიძის თქმით, კურსდამთავრებულთა დასაქმების მიზნით უნდა დაინერგოს ისეთი სასწავლო პროგრამები, რომლებზე მოთხოვნა ახლა მცირეა, მაგრამ სტრატეგიულად მნიშვნელოვანია ქვეყნის განვითარებისთვის.

სამიტის ფარგლებში, უცხოელმა ექსპერტებმა ჩაატარეს ტრენინგები დასაქმების, პედაგოგიური ინოვაციების, უნივერსიტეტის და ბიზნესორგანიზაციების ურთიერთობის და სხვა საკითხების შესახებ.

მომდევნო სამიტი გორის სახელმწიფო უნივერსიტეტში გაიმართება.

ნელი ცქიტიშვილი
თესაუს საინფორმაციო ცენტრის ხელმძღვანელი

სასკოლო ვიქტორინა

თბილისის 47-ე საჯარო სკოლაში (დირექტორი – **ირმა ხუციშვილი**) სახელოვნებო დარგის საგნებს განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა. სკოლის დირექცია მუდმივად ზრუნავს ესთეტიკური აღზრდის კათედრის პროექტების წარმატებით განხორციელებაზე.

2009-2010 სასწავლო წლის ბოლოს ჩატარდა შემაჯამებელი ვიქტორინა ხელოვნებაში. კონკურსის ჟიურის წევრები იყვნენ: ხელოვნების სახელმძღვანელოს ავტორები – **თეა ჯალაღანია, ჯიმშერ ჯობავა** და 47-ე საჯარო სკოლის ხელოვნების პედაგოგი **ნინო ალექსიძე**. გაგაცნობთ სასკოლო ვიქტორინაში მონაწილე გუნდების შემადგენლობას:

VII^{1} კლასის გუნდი **„ლაშარი“**: **თაზო ჭილაია** (კაპიტანი), **მარიამ რაზმაძე, ანასტასია გეგეჭკორი, სოფო კოკოლაშვილი, დემეტრე მჭედლიშვილი, გიორგი ტაბიძე;**

VII^{2} კლასის გუნდი **„ლილე“**: **ქეთი გუჯეჯიანი** (კაპიტანი), **მარიამ მაჩაბელი, ანი ჩიქოვანი, ნინო გრიგალაშვილი, დაკო მამიაშვილი, ანი კუპრაძე;**

VII^{3} კლასის გუნდი **„პოსეიდონი“**: **ნანა შამათავა** (კაპიტანი), **ნანა ნაჭყებია, მარიამ ვაგინა, მარიამ ჯაჭვაძე, სალომე გოშაძე;**

VII^{4} კლასის გუნდი **„შემოქმედი“**: **თორნიკე ქურდაძე** (კაპიტანი), **გვანცა ქურდაძე, ბექა უდესიანი, გვანცა ექიზაშვილი, თეკლა ციცქიშვილი, ანი მეზურნიშვილი.**

ვიქტორინას უძღვებოდნენ X კლასის მოსწავლეები: **თეკლა ვარდოსანიძე** და **დათა გამგონეიშვილი**. კონკურსის პროგრამის მიხედვით ჩატარდა 6 რაუნდი:

I-II-III რაუნდი – პროგრამული მასალის კონკურსი;

IV რაუნდი – შედევრების ამოცნობა;

V რაუნდი – კაპიტნების კონკურსი;

VI რაუნდი: საშინაო დავალება – „ეთნოკულტურა“.

საშინაო დავალების წარდგენისას მეშვიდეკლასელებმა მოაწყვეს ერთობლივი ხელნაწერი წიგნის პრეზენტაცია, თემა – „ეთნოკულტურა: ფშავ-ხევსურეთი, სვანეთი, კახეთი, აჭარა“. მოსწავლეებმა შთამბეჭდავად გააცოცხლეს საქართველოს კუთხეები, მათი კულტურა, ტრადიციები. ვიქტორინა ხალისით და ამაღლებული განწყობით ჩატარდა. თეა ჯალაღანიამ უმაღლესი შეფასება მისცა მოსწავლეთა ცოდნას და შემოქმედებითობას. ჟიურის წევრებმა გამოავლინეს გამარჯვებულები: I ადგილი – VII^{3} კლასის გუნდი „პოსეიდონი“; II ადგილი – VII^{1} კლასის გუნდი „ლაშარი“; III ადგილი – VII^{2} კლასის გუნდი „ლილე“; IV ადგილი – VII^{4} კლასის გუნდი „შემოქმედი“.

ვიქტორინის პარალელურად სკოლაში ჩატარდა მოსწავლეთა ნახატების გამოფენა-კონკურსი თემაზე: „ხელოვნების სამყაროში“. სკოლის დირექტორმა ირმა ხუციშვილმა სპეციალური სიგელები გადასცა გამოფენა-კონკურსში გამარჯვებულებს: **ანი გეგენავას, ნინო ძაგანიას, ანი ჩიქოვანსა** და **მარიამ რევიშვილს.**

სკოლის დირექციამ, ჟიურის წევრებმა, პედაგოგებმა მიულოცეს მოსწავლეებს გამარჯვება და მომავალი წარმატებები უსურვეს.

ნინო ალექსიძე

გამოხმაურება

ერთი პედაგოგიკური ტერმინის გაგების შესახებ

„მოქმედიანობა“ თუ „ქმედითობა?!“

გაზეთში „ახალი განათლება“ (2010 წელი, 10-16 ივნისი) გამოქვეყნდა პროფესორ **ზურაბ ცუცქირიძის** რეპლიკა ტერმინ „მოქმედიანობის“ განმარტებისათვის.

პედაგოგიკური აზროვნების ცნობილი მკვლევარის რეპლიკას ვეხმაურები რამდენიმე ობიექტური და, ვიტყოდი, სუბიექტური გარემოების გამო:

1. თუ არ ვცდები, ოთხი თუ ხუთი წლის წინ დაიბეჭდა რეპლიკის ავტორისა და **ნინო ორჯონიკიძის** წიგნი „განათლების თანამედროვე ტენდენციები“, რედაქტორი პროფესორი **ლევან ჩიქვანაია**, განათლების მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, რეცენზენტები – პროფესორები, განათლების აკადემიის აკადემიკოსები: **გურამ ხანდამაშვილი** და **ოლეგ ალავიძე**.

წიგნი შევიძინე, გავეცანი, საყურადღებო ნაშრომად მივიჩნიე, რეცენზია გაზეთ „ახალ განათლებაში“ გამოვაქვეყნე და ბროშურის სახითაც – „სამი დიდაქტიკურ-მეთოდიკური ეტიუდი“, დაიბეჭდა, III, 2006 წელს.

რეცენზიაში აღვნიშნე: *„ეს წიგნი ბელა გომელაურისა და მამუკა თავხელიძის წიგნთან ერთად („ევროპული დიდაქტიკა“, 2002 წელი), დაინტერესებულ მკითხველს გარკვეულ დახმარებას გაუწევს საზღვარგარეთის ქვეყნების და, აგრეთვე, რიგ შემთხვევაში პროგრესული ქართული პედაგოგიკური აზრის აკადემიური დონის გაცნობა-გააზრებაში, ასევე ახალ მოძღვრებათა შემოქმედებითად განვითარების დინამიკასა და სამომავლო სრულყოფის გათვალისწინებაში“* (გვ. 23).

2. აღნიშნულთან ერთად გამოვთქვი მოკრძალებული სურვილი ტერმინ „მოქმედიანობის“, ჩემი აზრით, შინაარსისა და განსაკუთრებით ენობრივი ბგერობრივ-ევფონიური მონაცემების დასახვეწადაც.

3. რეპლიკაში ბატონი ზურაბი, ერთი მხრივ, გვაცნობს მეცნიერებაში **რატომ შემოიტანეს ერთგვარად ხელოვნური ტერმინი „მოქმედიანობა“** (ხაზგასმა ჩემია – შ.ქ.), მეორე მხრივ, სინანულს გამოთქვამს იმის გამო, რომ „ქართული ენის ორთოგრაფიული ლექსიკონი, სამწუხაროდ, ჯერჯერობით არ აღიარებს „მოქმედიანობას“ და ეს „ჩვენი ენათმეცნიერთა ერთი ნაწილის გაუმართლებელ“ სიჯიუტედ მიაჩნია?!

4. ბატონო ზურაბ, გთხოვთ სხვაგვარად არ გამიგოთ, ამ ტერმინის შინაარსობრივი მონაცემების საალტერნატივოდ, ეს თქვენც კარგად მოგეხსენებათ, არსებობს სხვა სალექსიკოგრაფიო ნაშრომებიც, სადაც, ვფიქრობ, მოიძებნება ქართული ენის ლექსიკური ძირითადი ფონდიდან ისეთი ენობრივი მონაცემები, რომელიც შინაარსობრივად ენათესავება იმ ღვლარჭნილი, თქვენი სიტყვებითაც რომ შეგახსენოთ, „ხელოვნურ“ **„მოქმედიანობას“**, მაგალითად, ასეთ ტერმინად მიმაჩნია „ქმედითობა“, **რაც ქართული ენის განმარტებით ლექსიკონის მიხედვით ნიშნავს „ქმედითის თვისებას, შედეგის მიღებას, ეფექტურობას“** (ტ. VIII, გვ. 235, 1962).

სხვათა შორის, ტერმინ „ქმედითობას“ მხარს უჭერს პროფესორების ვარლამ თოფურიას და ივ. გიგინეიშვილის შედგენილი ორთოგრაფიული ლექსიკონიც (გვ. 764, 1968).

5. დაბოლოს, თუ შევთანხმდებით, რომ ტერმინები – „ქმედითობა“, თუნდაც იგივე „მოქმედიანობა“ – შინაარსობრივად შეიძლება „ქმნა“ ზმნიდან მომდინარეობს, მაშინ მგონია, უაღრესად საყურადღებო შეიძლება იყოს დიდი ქართველი ლექსიკოგრაფის სულხან-საბა ორბელიანის განმარტება: „ქმნა... რომელთა ჩვენ ვართ მფლობელი ქმნისა და არაქმნისა მათისა, ესე იგი არს... ყოველივე ყოველნი ქმნული ჩვენ მიერ, ხოლო არა ჩვენ ქვეშე იძულებით ქმნილი... სჯმარ არს ამისა ცნობად, ვითარმედ გამორჩევაჲ... მარადის ჩვენ ქვეშე არიან... ხოლო **ქმნად დავეყენებით... მრავალგზის სახითა რათამე წინა განგებისაჲთა**“ (ხაზგასმა ჩემია შ.ქ.) (საბა).

შოთა ქურდაძე
გორის უნივერსიტეტის პროფესორი

შპს „განათლება“
სკოლა „იმედი“ – მომავლის იმედი

შ.პ.ს „განათლება“ – მრავალპროფილიანი საშუალო სკოლა „იმედი“ 2001 წლის სექტემბრიდან ფუნქციონირებს ქალაქ ბათუმში. ამჟამად სკოლაში 300-მდე მოსწავლეა, რომელთაც შემეცნების, ჭეშმარიტებისაკენ მიმავალ გზაზე 56 მასწავლებელი მიუძღვება. თითოეული მოსწავლის მიმართ განსაკუთრებული პასუხისმგებლობითა და რუდუნებით ზრდიან მომავალ თაობებს. სწავლისათვის საუკეთესო გარემო, უახლესი ტექნიკით აღჭურვილი კლასები, მაღალკვალიფიციური მასწავლებლები და სწავლების თანამედროვე მეთოდები ბათუმის კერძო სკოლა „იმედის" სავიზიტო ბარათია.

სკოლა „იმედის“ შექმნის იდეა ბატონ **დიმიტრი გოშხეთელიანს** ეკუთვნის. ბატონი დიმიტრი მათემატიკოსი, განათლების მეცნიერების აკადემიური დოქტორი, რამდენიმე სამეცნიერო ნაშრომის ავტორი სკოლის ერთ-ერთი დამფუძნებელია და სკოლაში წარმატებით განხორციელებული არაერთი ინიციატივაც სწორედ მას ეკუთვნის. იგი პერიოდულად სკოლაში მასტერკლასებსაც ატარებს ზოგად უნარებსა და მათემატიკაში. სკოლის დამფუძნებელი და დირექტორია ქალბატონი **ქეთევან გოშხეთელიანი**, რომლისთვისაც ყოველი დღე უამრავი საზრუნავით, სიხარულითა და დიდი იმედებით იწყება. სიახლეების მოყვარული და საკმაოდ აქტიური ქალბატონი დაუღალავად ზრუნავს „იმედის" მოსწავლეებზე. სკოლაში სწავლება ეროვნული სასწავლო გეგმის მიხედვით ხორციელდება. გაძლიერებულად ისწავლება მშობლიური ენა და ლიტერატურა, უცხო ენა, მათემატიკა, მათემატიკური ლოგიკა. დაწყებით საფეხურზე პატარები ეუფლებიან ცეკვას, კალიგრაფიას, ხალხურ და თანამედროვე სიმღერებს, ჭადრაკს. მოსწავლეები აქტიურად მონაწილეობენ კულტურულ და სპორტულ ღონისძიებებში, რომლებშიც მათი წარმატება უპირობოა.

მოზარდთა ცოდნის დონის დასადგენად მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში მიმდინარეობს კვლევა. ამ მიზნით ასოციაცია „მცოდნელის“ მიერ, 2010 წლის 7-8 ივნისს, შპს „განათლება“ – კერძო სკოლა „იმედში“ ტესტირება ჩაუტარდათ დაწყებითი საფეხურის I-IV კლასების მოსწავლეებს შემდეგ დისციპლინებში: ქართული, მათემატიკა და ინგლისური ენა.

დღეს, მუდმივი სწავლისა და განვითარების გარდა, მაღალი პროფესიონალიზმის ერთ-ერთი აუცილებელი ფაქტორი სოციალურ ცვლილებებთან და ცოდნის ზრდის სწრაფი ტემპისთვის ფეხის აწყობაა, რამაც უდავოდ დიდი გავლენა იქონია მასწავლებლის პროფესიულ როლზე. ასეთ სწრაფად ცვალებად სამყაროს მომავალში ადვილად რომ მოვერგოთ, უფრო შემოქმედებითები უნდა ვიყოთ, ახალ სიტუაციებში უფრო მოქნილად რეაგირება და რთული პრობლემების ახლებურად გადაჭრის გზების პოვნა უნდა შევძლოს. ამ პრინციპით ხელმძღვანელობს სკოლის დირექტორი, ქალბატონი ქეთევან გოშხეთელიანი და მისი კოლეგები: დირექტორის მოადგილე **ლია მახარაძე**, დაწყებითი

კლასების კათედრის გამგე **მაია დავითაძე**, დაწყებითი კლასების მასწავლებლები: **სოფიკო გობრონიძე, ლია ორაგველიძე, მადონა თებიძე, ნინო დოლიძე, ლალი ჩორგოლაშვილი, მარინა აბულაძე, გურანდა შოთაძე, ინგლისური ენის მასწავლებელი მაკა კილასონია** და სხვები. ისინი პიროვნებაზე ორიენტირებული სწავლების დამხმარე მეგზურის როლში გვევლინებიან. საკლასო ოთახში არსებული დადებითი ფონი და გარემო მოსწავლეებს ეხმარება, უკეთ გაიაზრონ შესწავლილი მასალა და სიღრმისეულად გააანალიზონ მიღებული ინფორმაცია. პედაგოგები სხვადასხვა საგნებში აქტიურად იყენებენ ინტერაქტიურ მეთოდებსა და თამაშებს, სტანდარტების მოთხოვნების გათვალისწინებით, საგაკვეთილო მიზნების განსაზღვრის მეთოდებს ტექსტის მრავალმხრივი გააზრება-გაანალიზებისათვის, წერითი და ზეპირი უნარ-ჩვევების გასავითარებლად. ისინი გამოირჩევიან კომუნიკაბელურობით და მაღალი კვალიფიკაციით. მათი მოსწავლეები აქტიურობენ თვითშეფასების და თანაშეფასების დროსაც. მაღალია მოსწავლეთა ჩართულობა საგაკვეთილო პროცესშიც, რაც მკაფიოდ აისახება მათ შედეგებზე. „იმედის“ მასწავლებლებმა იციან, როგორ გაუღვივონ მოსწავლეებს შემეცნებითი ინეტერესი და სწავლის ღირებულებების მიმართ გაცნობიერებული დამოკიდებულება; როგორ მოაწყონ სასწავლო ფიზიკურ-ესთეტიკური გარემო და შეუქმნან მოსწავლეებს მოტივაცია. უნდა აღინიშნოს, რომ დაწყებითი კლასები აღჭურვილია კომპიუტერებით, რაც პედაგოგებს საგაკვეთილო პროცესის უფრო მაღალ დონეზე წარმართვის საშუალებას აძლევს.

სწავლების დაწყებით ეტაპზე პრიორიტეტული ადგილი მიუკუთვნება ინგლისურ ენაზე ზეპირმეტყველებას (მოსმენა-ლაპარაკი) და კულტურული ინფორმაციის ათვისებას. მთავარი ამოცანაა მოსწავლის ინტერესის სტიმულირება, მოტივაციის გაძლიერება. უნდა აღინიშნოს, რომ მოსწავლეების ცოდნა ინგლისურ ენაში დაწყებით საფეხურზე სავსებით აკმაყოფილებს სტანდარტით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს, რაც, უდავოდ, ინგლისური ენის ახალგაზრდა მასწავლებლის **მაკა კილასონიას** დამსახურებაა.

ასოციაცია „მცოდნელის“ მიერ ნამუშევართა დეტალურად შესწავლის შედეგად გაკეთებულმა ანალიზმა აჩვენა, რომ შპს „განათლება“ – კერძო სკოლა „იმედის“ დაწყებითი საფეხურის მოსწავლეთა უმრავლესობა კარგად იგებს ტექსტს და თავს ართმევს ისეთ დავალებას, რომელიც ტექსტის სიღრმისეულ ანალიზს მოითხოვს; ადვილად და გააზრებულად ასრულებს გრამატიკულ და ლექსიკურ სავარჯიშოებს; გამოხატავს საკუთარ მოსაზრებას ამა თუ იმ საკითხის შესახებ და თავისუფლად მსჯელობს; გამოირჩევა სხარტი აზროვნებით; ფლობს წერის კულტურას; ავლენს ქცევის კულტურის მაღალ დონეს.

საუკეთესო გარემო საშუალებას იძლევა, სრულყოფილ განათლებასთან ერთად, მოზარდმა სულიერი საზრდო, რწმენა და ურთიერთსიყვარულის განცდა მიიღოს. ყოველივე ამის შემდეგ, საით გაუყვებიან „იმედის“ მოსწავლეები მომავლის ბილიკებს? ალბათ, იმ მთავარი გზისაკენ, რომელიც თითოეულ მათგანს ტაძართან მიიყვანს.

ასოციაცია „მცოდნელი“ სკოლა „იმედს“ ულოცავს 10 წლის იუბილეს და წარმატებებს უსურვებს მომავალი თაობის აღზრდის საქმეში.

მეგი ქურდაძე
ასოციაცია „მცოდნელი“ – სიახლეთა კვლევის ცენტრი

ხათუნა შტააძე
პედაგოგიკის მეცნიერებათა აკადემიური დოქტორი

ტრენინგი პროფესიულ უნარებში

ასოციაცია „მცოდნელი” – სიახლეთა კველვის ცენტრი იწვევს პედაგოგებს ტრენინგზე – პროფესიულ უნარებში.

ტრენინგი წარიმართება ინტერაქტიური მეთოდით, მასწავლებლებს საშუალება ექნებათ, მიიღონ მონაწილეობა დისკუსიებში, იმუშაონ მცირე და დიდ ჯგუფებში, გააკეთონ პრეზენტაციები, შეასრულონ პრაქტიკული დავალებები. ტრენინგის ბოლოს მონაწილეებს ჩაუტარდებათ ტესტირება. მასწავლებლები გაუზიარებენ ერთმანეთს გამოცდილებებს. მონაწილეებს დაურიგდებათ მასალები და მიიღებენ სერტიფიკატს. ეს ტრენინგი დაეხმარებათ პედაგოგებს, აიმაღლონ კვალიფიკაცია და მოემზადონ მასწავლებელთა სასერტიფიკაციო გამოცდებისათვის.

სიახლე!

ასოციაცია „მცოდნელი” – სიახლეთა კვლევის ცენტრი, დაწყებითი საფეხურის პედაგოგების გაერთიანება – გთავაზობთ ახალ წიგნს „ყოფაქცევის კულტურა“ II კლასების მოსწავლეებისათვის. ასოციაციის ერთ-ერთი პრიორიტეტი სკოლებში ეთიკის სწავლება და მოსწავლეებში ქცევის წესების დამკვიდრებაა. ჩვენი ინიციატივით, საქართველოს რამდენიმე საჯარო თუ კერძო სკოლაში ცალკე სასწავლო დისციპლინად ისწავლება საგანი „ყოფაქცევის კულტურა“, ავტორი **ლია ბედინაძე.** მასწავლებლები ცდილობენ დაწყებითი საფეხურიდან განუვითარონ მოსწავლეებს ეთიკისა და ზრდილობის უნარ-ჩვევები.

წიგნი „ყოფაქცევის კულტურა” შეიქმნა, რათა მოწავლეებმა შეძლონ ეტიკეტისა და კულტურის ჩვევების დამოუკიდებლად ათვისება. წიგნში მოცემული ლექსები ეტიკეტის წესებს გააცნობს მოსწავლეებს. მოთხრობები და სამახსოვრო „ეტიკეტის ფურცლები”, რომელიც წიგნის თითქმის ყველა გვერდს გასდევს, მოსწავლეებს ასწავლის და დააფიქრებს იმ ღირებულებებზე, რომელიც მოეთხოვება ყოველდღიურ ცხოვრებაში. ბრძნული გამონათქვამები მიანიშნებს ცხოვრებისეულ ავ-კარგზე, გასაფერადებელი ნაწილი კი მათგან მოითხოვს ყურადღებას ეტიკეტთან მიმართებაში. მოსწავლეები იყენებენ ხატვის უნარ-ჩვევებს და ცდილობენ, გახდნენ სამაგალითო და მისაბაძი.

„განათლებული გონება აკეთილშობილებს ზნეობრივ გრძნობებს“, ღირსეული ქცევა კი წარმატების საიდუმლოა – ყოფაქცევის სწავლებას მთელი სასწავლო წლის მანძილზე გასდევს თან.

III კლასის სახელმძღვანელოში „ყოფაქცევის კულტურა“ თავმოყრილი, თემატურად მრავალფეროვანი მასალა, პედაგოგს საშუალებას მისცემს ფაქიზად, უხეში ჩარევის გარეშე შევიდეს ბავშვის სულიერ სამყაროში და გახდეს მისი უფროსი მეგობარი. მოსწავლის წიგნი აგებულია ათი მცნების პრინციპზე.

წიგნი მოსწავლისა და მასწავლებლისათვის საშუალებაა ინტერაქტიური მუშაობის გასაშლელად. ნაშრომი წარდგენილი იყო საერთაშორისო კვლევებისა და გაცვლების საბჭოს (IREX) კონკურსზე – სწავლების პროგრამების შემუშავებისა და მასწავლებელთა ტრენინგის ფაგლებში, ამერიკის შეერთებული შტატების ეგიდით.

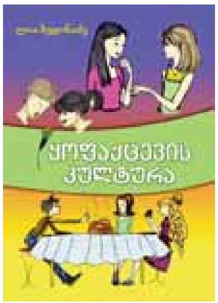

ავტორი – ლია ბედინაძე. ასოციაცია დაინტერესებულ პედაგოგებს მოსწავლისა და მასწავლებლის წიგნს სთავაზობს უფასოდ, ასევე მეთოდური ტრენინგები პედაგოგებს ჩაუტარდებათ უფასოდ.

ასოციაცია „მცოდნელს” გამოცხადებული აქვს კონკურსი II, III-IV კლასის მოსწავლეებისთვის „ყოფაქცევის კულტურაში“. სექტემბერ-ოქტომბერში სიგელებითა და საჩუქრებით დაჯილდოვდებიან გამარჯვებული ბავშვები.

დაწვრილებითი ინფორმაციისათვის მოგვმართეთ ალმაშენებლის გამზ. N 138, ტელეფონი 855 50 43 34; 877 304 307.
ასოციაცია „მცოდნელი“ – სიახლეთა კვლევის ცენტრი

მსოფლიოში პირველი საბავშვო რკინიგზა 70 წლისაა

თბილისში, მუშტაიდის ბაღში მდებარე, მსოფლიოში პირველ საბავშვო რკინიგზას წელს დაარსებიდან 70 წელი უსრულდება. საქართველოს რკინიგზის მესვეურები ამ თარიღის აღსანიშნავად საგანგებოდ მოემზადნენ. გარდა იმისა, რომ კაპიტალურად გარემონტდა თბომავალი და შეიცვალა ამორტიზებული რელსები, კეთილმოეწყო მიმდებარე ტერიტორია და ბაქანი.

გასული საუკუნის სამოცდაათიანი წლების შემდეგ საბავშვო რკინიგზას კაპიტალური რემონტი პირველად ჩაუტარდა. საამისოდ საჭირო თანხა – დაახლოებით ასი ათასი ლარი – შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება „საქართველოს რკინიგზამ“ გამოყო.

„მუშტაიდი“ ქართული სიტყვა არ არის. ის იმ ადამიანის გვარია, რომელმაც ბაღი დააარსა. ეს კაცი ირანელი იყო, დიდგვაროვანი ოჯახიდან, მეტად განათლებული, მჭევრმეტყველი, კეთილი, გულუხვი და მიმტევებელი. ამიტომ ყველას უყვარდა და სათანადო პატივსაც სცემდნენ.

მუშტაიდი რუსეთის მთავრობას გადაუბირებია და თავის სამსახურში ჩაუყენებია, რის გამოც ირანის შაჰმა მას სამშობლოში ჩასვლა აუკრძალა. თბილისში დასახლებულა. ჩვენმა ხელისუფლებამ მას ნება მისცა, რომ სასულიერო სკოლა გაეხსნა, ამისათვის მტკვრის მარცხენა სანაპიროზე ნაკვეთი გამოუყვეს, სადაც შესანიშნავი ბაღი გააშენა, ამავე დროს მტკვრიდან გვირაბი და სარწყავი არხიც გამოუყვანია, ეს გვირაბი ახლაც არის, იწყება მუშტაიდის ბაღიდან და უერთდება მტკვარს, არხიც წყალსაქაჩი რეკონსტრუქციაქმნილია და დღესაც მუშაობს, წყალს აწვდის თბილისის რკინიგზასა და ბაღს. ბაღის დაარსებას მეტად სევდიანი ამბავი უდევს საფუძვლად. მუშტაიდს ცოლად ჰყავდა ულამაზესი ქართველი ქალი ნინო, რომელიც სტამბოლის ტყვეთა ბაზარზე იყიდა. სწორედ ნინოს თხოვნით დაბრუნდნენ თბილისში საცხოვრებლად. ქალს თბილისში მშობლები ცოცხლები აღარ დახვედრიან, დარდისაგან ავად გამხდარა და დიდხანს არ უცოცხლია, ექვს თვეში გარდაცვლილა. მუშტაიდს ნინო სახლის წინ დაუსაფლავებია და მის საფლავზე წითელი ვარდები დაურგავს, საღამოობით დიდხანს იჯდა ცოლის საფლავთან. საფლავის ირგვლივ რგავდა დიდი რაოდენობით ვარდებს, ყვავილებს, ბუჩქებსა და ხე-მცენარეებს. ასე დაწყებულა ამ შესანიშნავი ბაღის გაშენება, რომელსაც დღესაც მუშტაიდის ბაღად მოიხსენიებენ.

მუშტაიდის ბაღში ათეულ ათასობით უნიკალური მცენარეთა ჯიშებია გაშენებული, აქ არის როგორც ფოთლოვანი: გლედიჩია, თელა, იფანი, საპნის ხე, ქაღალდის ხე, თუთა, ისე წიწვოვანიც: ელდარის ფიჭვი, კედარი, გუნდის ხე, მრავალი სხვა ბუჩქის თუ ყვავილის სახეობანი, ვაზის ჯიშები და სხვა. პარკი გაშენებულია 16 ჰექტარ ფართობზე. აქვს საკუთარი სანერგე, საიდანაც ყოველწლიურად ათეულათასობით დეკორატიული მცენარე და ყვავილების ჩითილები გამოჰყავთ. ვაზის ხეივანში ჩინური და გორული ვაზის ჯიშებია გახარებული.

მუშტაიდის ბაღმა გაუძლო ჟამთა დინებას, მრავალჯერ ეცადნენ სახელი შეეცვალათ ბაღისათვის: ხან რკინიგზელთა სახელობისა

უწოდეს, ხან ორჯონიკიძის, მაგრამ საბოლოოდ მაინც თავისი დამაარსებლის მუშტაიდის სახელი დაიბრუნა. 1935 წელს მუშტაიდის ბაღში გაიხსნა მსოფლიოში პირველი საბავშვო რკინიგზა სამი სადგურით, ერთნახევარი კილომეტრის სიგრძის რკინიგზაზე პატარა ორთქლმავალს ოთხი ვაგონი დაჰყავს, თითოეულ ვაგონში 50 ბავშვი ეტევა.

„კუკუშკა“ – მსოფლიოში პირველი საბავშვო რკინიგზა, ბაღში დღესაც ფუნქციონირებს, 1935 წელს გაიხსნა და წითელ წიგნშია შეტანილი. საბავშვო რკინიგზა გარს უვლის ბაღს და 1200 მ სიგრძისაა. რკინიგზის მშენებლობის იდეა პატარებს ეკუთვნით. 1934 წელს მოზარდ მაყურებელთა თეატრში კონსტანტინე ვაიერმანის სპექტაკლი „მატარებელი“ დაიდგა. სცენაზე დაიბადა საბავშვო რკინიგზის მშენებლობის იდეა. მაშინდელმა ქალაქის საბჭომ პატარების თხოვნა გაითვალისწინა და ერთი წლის შემდეგ ხელოვნური მატარებელი უკვე ლიანდაგებზე იდგა.

საბავშვო რკინიგზის შესასვლელში კვარცხლბეკზე დღესაც დგას ირანიდან ჩამოტანილი თბომავალი, წარწერით:

„მსოფლიოში პირველი
საბავშვო ორთქლმავალი,
თბილისი, 1935 წელი.“

საბავშვო რკინიგზა ყოველ წელს, პირველ ივნისს, ბავშვთა დაცვის დღეს, ტრადიციულად, ხსნიდა ახალ სეზონს. ამ ორთქლმავალს მუშტაიდის გარშემო დაჰყავდა რამდენიმე ღია ვაგონი, რომლებიც მუდამ სავსე იყო მხიარული ბავშვებით. საბავშვო რკინიგზას მოსწავლეები ემსახურებოდნენ. რკინიგზელის ფორმაში გამოწყობილი ბავშვები იყვნენ მემანქანეებიც, ვაგონის გამცილებლებიც, მეისრეც, მოლარეც და წითელქუდიანი სადგურის მორიგეც. ეს ყველაფერი იყო წინათ, ჩვენი მშობლებისა და მათი მშობლების ბავშვობის დროს.

„საქართველოს რკინიგზის“ კორპორაციული მართვის დირექტორი **შოთა ქელდიშვილი:** *„მიუხედავად იმისა, რომ საბავშვო რკინიგზა, კომერციული თვალსაზრისით არასოდეს იქნება მომგებიანი, მას დახურვის საფრთხე არ ემუქრება. გართობისა და რკინიგზელთა ახალი თაობების აღზრდის გარდა, ისტორიული მნიშვნელობაც აქვს. მაქსიმუმს ვაკეთებთ, რომ აღდგეს და რეალურად შევინარჩუნოთ ის, რაც არის ქალაქ თბილისის ისტორია“.*

ისტორია კი, რკინიგზის დირექტორის **ავთო რამაზაშვილის** თქმით, 70 წლის წინ – 1935 წლის 24 ივნისს დაიწყო, როცა საქართველოში გაუგონარი ამბავი მოხდა – გაიხსნა საბავშვო, ანუ მეთექვსმეტე, რკინიგზა. ეს ინფორმაცია თვით სტალინსაც კი დაუჯერებლად ეჩვენა, დაიბარა კაგანოვიჩი (ის მაშინ ტრანსპორტს კურირებდა) და უთხრა, ამიერკავკასიაში ხომ მიემგზავრები, ერთი თბილისში შედი, ქართველები რას ფანტაზიორობენ, რა მეთექვსმეტე გზა ააშენეს, ნახე საკუთარი თვალითო. ერთ სისხამ დილით მოვიდა კაგანოვიჩი მუშტაიდის ბაღში, დაკეტილი იყო შემოსასვლელი, მაგრამ დარაჯს დაუძახა და უთხრა, მე სტუმარი ვარ მოსკოვიდან და იქნებ გამიღოთო.

მას, თურმე, იმდენად მოეწონა სიახლე, რომ მომდევნო წლებში, საბჭოთა კავშირში არ დარჩა დიდი ქალაქი, სადაც, ბავშვების გასახარად, მინიატურული რკინიგზა არ გახსნილიყო. მათ შორის უხუცესი, მუშტაიდის ბაღში მდებარე რკინიგზა დღემდე იზიდავს პატარებსა და მათ მშობლებს.

საიუბილეო ზეიმში „პიონერფილმიც“ მონაწილეობს. საბავშვო რკინიგზასთან მათი ურთიერთობა 1981 წელს დაიწყო, როცა სოხუმში პიონერთა რესპუბლიკური შეკრება გაიმართა. „პიონერფილმის“ ხელმძღვანელი, ბატონი **გრიგოლ ჩიგოგიძე** იხსენებს: *„თბილისიდან თითქმის ცარიელი მატარებელი გავიდა, მხოლოდ ერთ ვაგონში ისხდნენ თბილისელი ბავშვები, დანარჩენი ვაგონები გზადაგზა შეივსო სხვადასხვა რაიონის მოსწავლეებით. ამ ყველაფერს საბავშვო რკინიგზა ემსახურებოდა, ხოლო „პიონერფილმი“ – იღებდა. ჩვენს მეგობრობას აქედან ჩაეყარა საფუძველი. მას შემდეგ ორი ფილმი გადავიღეთ, ურთიერთობაც გავაგრძელეთ. ასე რომ, სრულიად ბუნებრივია ჩვენი მონაწილეობა საიუბილეო სამზადისსა და ზეიმში. „პიონერფილმის“ სტუდიის წევრებმა:* ***ანა ივანიშვილმა, ნინო დოლიძემ, გიორგი კბილაშვილმა, მინდია კანდელაკმა*** *და* ***ლევან დვალმა*** *ძალიან ბევრი იმუშავეს არქივებში და საინტერესო მასალებსაც მიაკვლიეს. მაგალითად, ერთი ასეთი კადრი აღმოაჩინეს – სამი წლის ბიჭუნა თანატოლ გოგონას საბავშვო მატარებელში ასვლაში ეხმარება. აღმოჩნდა, რომ ეს ბიჭუნა ცნობილი ოპერატორი იგორ ნაგორნია, ხოლო გოგონა, წლების შემდეგ, მისი მეუღლე გამხდარა.*

გარდა ამისა, მიხარია, რომ ასრულდა ჩვენი ჩანაფიქრი და სპეციალურად ამ დღისთვის შეიქმნა ძალიან კარგი და ხალისიანი სიმღერა, მუსიკა ეკუთვნის კომპოზიტორ ***კახა ცაბაძეს*** *, ხოლო ტექსტის ავტორია სასახლის აღზრდილი, ექიმი* ***თამაზ სანებლიძე****. სიმღერას იუბილეზე შეასრულებს ვოკალურ-ინსტრუმენტული ანსამბლი „მზიური“,* ***გურამ ჯაიანის*** *ხელმძღვანელობით. იუბილეს დაესწრებიან ის ადამიანები, ვინც ამ სამოცდაათი წლის წინ და მომდევნო წლებში ემსახურებოდნენ საბავშვო მატარებელს. ერთ-ერთი მათგანია ჩვენი სასახლის განყოფილების გამგე* ***ეთერ კობიაშვილი*** *, იგი პირველი სადგურის – „სიხარულის“ უფროსი ყოფილა; ანსამბლ „სიმის“ ხელმძღვანელი* ***ლენა ცარციძე*** *– ვაგონის გამცილებელი და ა.შ. აი, ეს პირველი თაობის ბავშვები მთავრობას დაუჯილდოებია და მოსკოვში გაუგზავნია, სადაც ისინი რკინიგზის სახალხო კომისარს, კაგანოვიჩს შეხვედრიან. მასთან საუბრისას ქალბატონ ეთერს უთქვამს, რომ 400-მეტრიანი რკინიგზა ძალიან მოკლეა ბავშვებისთვისო და გაგრძელების ნებართვა უთხოვია. სწორედ კაგანოვიჩის თანხმობის შემდეგ გახდა პირველი საბავშვო რკინიგზა 1200 მეტრის სიგრძის.*

საიუბილეო ზეიმის გალამაზებაში, სხვებთან ერთად, კოკა-კოლაც დაგვეხმარა ფერადი ბუშტებითა და გამაგრილებელი სასმელებით. დარწმუნებული ვარ, ერთობლივი ძალისხმევით მსოფლიოში პირველი საბავშვო რკინიგზის 70 წლის იუბილეს ღირსეულად აღვნიშნავთ.“

ანა ფირცხალაიშვილი

„ქმნა მართლისა სამართლისა ხესა შეიქმს ხმელსა ნედლად“

ნუცა კაჭახიძე
21-ე საჯარო სკოლის X^1 კლასის მოსწავლე

ხელმძღვანელი– **ნატა ასიტაშვილი**

შოთა რუსთაველის „ვეფხისტყაოსანი“ ის შედევრია, რომელსაც „გონება კაცთა“ ჯერაც ვერ მისწვდომია. მეც, რა თქმა უნდა, ამ მოკვდავ ადამიანთა რიცხვს მივეკუთვნები, თუმცა „ნაკლულევანებაი ჩემი არა მიფლობს დუმილად და უმჯობესად შემირაცხიეს რაითა ვიტყოდე!“

გთავაზობთ საკუთარ განცდილსა თუ ნაფიქრს „მართალი სამართლის“ შესახებ, რომელი „ხესა შეიქმს ხმელსა ნედლად“. არავისთვისაა უცხო ის ფაქტი, რომ ამ პრობლემატურმა საკითხმა ცხოველი ინტერესი აღუძრა როგორც სპეციალისტებს, ისე სხვა პროფესიის ადამიანებსაც (კერძოდ იურისტებს). ამის დასტურია 1987 წელს ლიტერატურული ძიებანის I ტომში დაბეჭდილი რუსთველოლოგის, მარიამ კარბელაშვილის წერილი „ორი ბიბლიური პარალელი „ვეფხისტყაოსნის“ ერთი ეპიზოდისათვის“. წერილს გარკვეული მნიშვნელობა ჰქონდა „დაფარულის გასაცხადებლად“, თუმცა კიდევ ერთხელ დაგვარწმუნა იმ ჭეშმარიტებაში, რომ „მოკვდავთა ენას არ ძალუძს უკვდავთა გრძნობად გამოთქმა“.

ტექსტის მიხედვით, სასიძოდ მოწვეული ხვარაზმშას ძის „მიპარვით მოკვლა ტარიელის მიერ განხორციელდა „მართალი სამართლის“ კანონის საფუძველზე. მაინც რა სახის კანონი იგულისხმება ამ გამოთქმაში? უძველესი ქართული სამართლის ერთ მუხლში ვკითხულობთ: „ვინცა საბჭოდ სჯდებოდეთ და მართალსა საჩივარსა მოიხსენებდეთ... მართალი სამართალი უნდა გააჩინოთ“.

ჩვენც ასე მოვიქცეთ და ობიექტურად შევაფასოთ ხვარაზმშას ძის მიპარვით მოკვლა.

„ქმნა მართლისა სამართლისა“ უნდა გავიაზროთ თვით იმ კონტექსტისა და სიტუაციის გათვალისწინებით, რომელშიც ხვარაზმშას ძის „უსისხლოდ“ მოკვლა და შემდგომში ფარსადანის ტახტიდან ჩამოცილების გეგმა დასახა „ვეფხივით“ პირგამეხებულმა, ანუ მამაზე და ზოგადად სამეფო კარზე განრისხებულმა ნესტანმა. მისი პირგამეხების მიზეზი კი ფარსადანის მიერ ხვარაზმშას ძის სასიძოდ „მოყვანება“ გახდა.

იმჟამად „მართალი სამართალი“ ნესტანისათვის ქვეცნობიერად მრისხანებისა და შურისძიების გამოხატულებაა. ხვარაზმშას ძის „მიპარვით“ და „დიდთა სისხლთა შეუქმნელად“ მოკვლას უნდა დაეცვა ინდოეთი „გარდაქარებისაგან“ და „სპარსთა გახასებისაგან“. ნესტანის ჩანაფიქრით, „მართალი სამართლის“ დამაგვირგვინებელი ეტაპი უნდა ყოფილიყო ფარსადანის გაწბილება: მისი მოტყუება („შენი ქალი არად მინდა, გაათხოვე, გამარიდე“) და დამამცირებელ მდგომარეობაში ჩაყენება („ქმნას მეფემან ყელ-მოტეხით შემოხვეწა, შემოკვდომა“).

როგორც ცნობილია, თინათინ – ავთანდილი და ნესტან – ტარიელის წყვილთა მიმართება საკმაოდ კონტრასტულია. წყვილები ურთიერთსაპირისპირო ემოციურ შტრიხებსა და ხასიათის თავისებურებებს ავლენენ. ამ კონტრასტულობის თაობაზე საუბრობდა დიდი ილია და ერთმანეთს უპირისპირებდა მიჯნური წყვილების პირველ შეხვედრათა ეპიზოდებს.

თინათინის თვინიერებასა და კრძალვას მამის წინაშე („მამისა ტახტსა საჯდომად თავი არ ეღირსებოდა“) უპირისპირდება ნესტანის „მეფობისა ქმნისა მწთომი“ და აქტიურად მოსურნე ბუნება.

ნესტანი ტარიელს ხელმწიფის რანგის შესატყვის დავალებას აძლევს. ხატაელთა დასამორჩილებლად ამირბარის წარგზავნა ხელმწიფის პრეროგატივაა. მართალია, ამ ლაშქრობაში ტარიელმა „თავი“ უნდა „გააჩვენოს“, როგორც მიჯნურმა, მაგრამ ძალაუფლებისაკენ სწრაფვა ნესტანის დავალებაში მაინც იგრძნობა. ნესტანი აშკარად შეიმეცნებს საკუთარ თავში ხელმწიფის ბუნებას. მთელი პოემის განმავლობაში ნესტანის შინაგანი სამყარო განიცდის ეტაპობრივ მეტამორფოზას. გზა-ხეტიალისა და წუთისოფლურ ხიფათში გამოვლილ გარდასახვას „ვეფხის“, „ჭრელი“, ანუ ცვალებადი წუთისოფლიური ვნებების სამყაროდან – ზეციურისა და სულიერი სიმშვიდისაკენ. საბოლოოდ იგი გვევლინება, როგორც „ბრძენი ვინმე, მაღალი და მაღლად მხედი“. გავიხსენოთ, ერთმანეთისაგან როგორ განსხვავდება მისი ორი წერილი და ამ წერილებში გამჟღავნებული სათხოვარი მიჯნურისადმი. პირველ წერილში წუთისოფლის სიყვარული იჩენს თავს, ხოლო ტყვეობიდან გამოგზავნილ უსტარში ზესთასოფლის სიყვარული და მისკენ სწრაფვა. ის გზა, რომელიც ნესტანმა განვლო, იყო ერთგვარი საზღაური მის მიერ არასწორად განჭვრეტილი „მართალი სამართლის“ იდეისა. „ვეფხებრი“ – სიმკრჩხალით „გარდაწყვეტილმა“ სამართალმა სრულიად მოულოდნელი შედეგები მოუტანა მიჯნურებს: ინდოეთი მაინც გარდაქარდა – წლების განმავლობაში უმემკვიდროდ დარჩენილი ქვეყანა ფარსადანის სიკვდილის შემდეგ ხატაელთა სათარეშო შეიქმნა. ნაცვლად „ხელმწიფედ დასხდომისა“, რომელსაც „ყოვლისა სიძესძლობისათვის“ უნდა ეჯობნა, მიჯნურები ერთმანეთს დაშორდნენ, ტარიელი ვეფხის ტყავით – ქვენა ემოციური ბუნების აღმნიშვნელი სიმბოლო-აქსესუარით შეიმოსა, ამ ბუნების ტვირთი ტარიელსაც დაეკისრა. მან ხომ „მართალი სამართალი“ ნესტანის მკაცრი მოთხოვნის შედეგად აღასრულა! „მიპარვით მოჰკალ სასიძო!“ თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ ინდოეთის ამირბარი მუდამ უსიამოვნოდ იგონებს იმ წუთებს: „კარავსა შევე, იგი ყმა ვითა წვა, ზარ-მიც თქმად ენით“. ხვარაზმელთა უფლისწულის ინდოეთის სამეფო ტახტზე დასმა იყო პოლიტიკური სიბეცე, რომელსაც ვერ შეურიგდებოდნენ ვერც ნესტანი და ვერც ტარიელი. „ეგე ამბად არ ეგების...“ „სხვა მეფე დაჯდეს ინდოეთს“. საყურადღებოა ის გარემოება (ფაქტი), რომ რუსთაველი აშკარად მხარს უჭერს გმირთა მოქმედებას, თუმცა რელიგიური თვალსაზრისით, ისინი სცოდავენ. წყვილმა უწყის, რომ ამ კონკრეტულ სიტუაციაში სხვა გამოსავალი არა აქვს, შეძლებისდაგვარად დიდთა სისხლთა დაუღვრელად მოქმედებენ როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ტარიელისათვის სასიძოს მიპარვით მოკვლა შეურაცხმყოფელია – „აგრე ვითარ დავძაბუნდი“, ნესტანისათვის კი წარმოუდგენელია, „სხვა მეფე დაჯდეს ინდოეთს“. ხვარაზმშას ძის ტახტზე დასმა სპარსთა გახასებასა და ეთნიკურ აღრევას გამოიწვევდა, ნესტანის ხელმწიფური ბუნება ვერასოდეს შეურიგდებოდა უცხო ტომისა და რჯულის კაცთა მიერ„ ინდოეთისა ჭამასა“. ყოველივე ამის გათვალისწინებით, გასაგები ხდება, თუ რატომ თანაუგრძნობს რუსთაველი თავის გმირებს. ეგებ ამ ფორმით ჰკადრა დიდმა პოეტმა „ფარული საყვედური“ თამარ მეფეს გიორგი რუსის ქმრად „მოყვანების“ გამო.

„ვეფხისტყაოსნის“ საზრისი სიკეთედ გარდაქმნილი ბოროტება, სიკეთედქცეული უკეთურებაა. („ბოროტსა სძლია კეთილმა... “) სწორედ ამ საზრისით უნდა განვიხილოთ „მართალი სამართალიც“.

მძაფრი ემოციური აღტკინებისა და მამის წინააღმდეგ მიმართული ამბოხის საფუძველზე (ანუ უარყოფით, უკეთურ საწყისზე) აღმოცენებული ქმედება საბოლოოდ, ხეტიალისა და ტანჯვის გზით, წუთისოფლის წარმავლობის განცდისა და ზესთასოფლისაკენ სწრაფვის უანგარო ადამიანური დახმარებისა და „მოყვრობის“ წყალობით, სიკეთედ, „მაღლა მხედ“ სიბრძნედ გარდაიქმნა, „გადარბაზდა ცა“ და ინდოეთი „გარდაქარებას“ გადაურჩა. „მართალი სამართალი“ ის ხმელი ხეა, რომელიც გულისა და ცნობის წვრთნილებით განედლდა: „ქმნა მართლისა სამართლისა ხესა შეიქმს ხმელსა ნედლად“.

ხმელი ხის განედლება ცნობილი ბიბლიური და აგიოგრაფიული მოტივია. ესაა სასწაული, რომელსაც ღვთაებრივი საწყისით შთაგონებული ძალა ახორციელებს. სასწაულთა შორის უპირველესი კი უკეთურების სიკეთედ ქცევაა: კეთროვანისა – ყირმიზად, ბრმისა – თვალხილულად, მკელობელისა – ფეხმარდად... „ვეფხისტყაოსანი“ სწორედ ამგვარი ძალისხმევის მხატვრული განსახიერებაა...

სულიერი სიბრძნის შემეცნება – ყმაწვილის უპირველესი მიზანი

ზერა კოზაიძე
21-ე საჯარო სკოლის X^1 კლასის მოსწავლე

ხელმძღვანელი– **ნატა ასიტაშვილი**

ადამიანის უპირველესი მოვალეობა სულზე ზრუნვა და კეთილი საქმეების კეთებაა. მხოლოდ ამ გზით შეძლებს იგი განღმრთობას და დაკარგული სამყოფლის დაბრუნებას. სამწუხაროდ, ადამიანები ამპარტავნებით, ამბიციებით, მატერიალურ სამყაროზე (წუთისოფელზე) მიჯაჭვულობით ივიწყებენ, რომ აქვთ სული, ვერ ხვდებიან, მასზე ზრუნვა უფრო მეტადაა საჭირო, ვიდრე – ხორცზე. სულხან-საბა ორბელიანის იგავ-არაკის – „მოცინარი და მოტირალის“ – მთავარი სათქმელიც ეს არის: ისედაც ხანმოკლე წუთისოფელში ადამიანები ამაო საქმეებით ისე გართულან“ რომ საუკუნო სასჯელი დავიწყებიათ. სიკეთის ნაცვლად ბოროტებას თესავენ. „ავს შვრებიან“, ვერ გრძნობენ, რომ საკუთარი ხელით „ჯოჯოხეთს იშენებენ“. ეს, ერთდროულად, სასაცილოც არის და სატირალიც.

ყველაზე დიდი ცოდნა სულიერი სიბრძნის ფლობა და საკუთარი თავის შემეცნებაა. სწორედ ამიტომ დავით გურამიშვილი ყმაწვილთაგან, პირველ რიგში, საკუთარი თავის შემეცნებას მოითხოვს.

„ყმაწვილი უნდა სწავლობდეს საცნობლად თავისადაო;
ვინ არის, სიდამ მოსულა, სად არის, წავა სადაო“.

ყოველივე ეს კი თვითჩაღრმავებით, განწმენდით და იდეალისაკენ სწრაფვით მიიღწევა.

ჭეშმარიტება შეიცნო „ყოვლითა სიბრძნითა შემკულმა“ ფილოსოფოსმა სულხან-საბას იგავ-არაკში „ფილოსოფოსნი“. მან დაუტევა წუთისოფელი და უდაბნოს მიაშურა, რათა ლოცვითა და მარხვით მიეღწია განღმრთობისათვის, ცოდვისაგან განწმენდილიყო და სულიერი სიბრძნე შეემეცნებინა. დანარჩენ ექვს ფილოსოფოსს, რომლებმაც რაღაცის გამო ბევრი იკამათეს, მაგრამ მაინც ვერაფერი დაასკვნეს, მიანიშნა, რომ მათ თავიანთი მონაგები, ანუ ტალანტი, ძვირფასი დრო, უფლისაგან ბოძებული ნიჭი ისედაც ხანმოკლე წუთისოფელში მხოლოდ ამსოფლიური სიბრძნის ამაოდ მეტყველებისა და „ბევრისა საუბრისა“ სწავლებისათვის დახარჯეს. მან დუმილი არჩია, ვინაიდან იმ ქვეყნად განწმენდილი სულისა და კეთილი საქმეების გარდა ვერაფერს წაიღებდა.

„ვეფხისტყაოსნის“ მთავარი პერსონაჟების მიზანიც სრულყოფილებისაკენ სწრაფვაა. ამის ნათელი მაგალითია ნესტანის ცხოვრების გზა სასიძოს გამოჩენამდე და შემდეგ. ხვარაზმშას ძის მოკვლამდე ნესტანი მკითხველის თვალში წარმოჩნდება მიზანსწრაფვულ, ამბიციურ და განებივრებულ ადამიანად. მის საქციელში ხშირად ქედმაღლობა იგრძნობა, გადაწყვეტილების მიღების დროს პირად ინტერესებს ანიჭებს მნიშვნელობას. იგი ფარსადანსაც კი დაუპირისპირდა.

მართალია, ვფიქრობ, რომ ინდოეთის მეფის გადაწყვეტილება ხვარაზმშას სასიძოდ მიყვანაზე, მცდარი იყო, მაგრამ არც ნესტანის ნაბიჯი მიმაჩნია ჰუმანურად. მამის ქმედებით შეურაცხყოფილმა ნესტანმა სატრფო დაიბარა და უდანაშაულო სასიძოს მოკვლა დაავალა. ასეთი მკაცრი განაჩენის უმთავრესი მიზეზი კი ის იყო, რომ მის და ტარიელის სიყვარულს საფრთხე ემუქრებოდა: „ერთმანეთსა გავეყარნეთ, ძოწეულნი გაგვიფლასდენ“ და რაც ყველაზე მთავარია, ინდოეთი „უცხო“ ჯურის ადამიანს გადაეცემოდა სამართავად: „ესე ამბად არ ეგების, რომე სპასნი გაგვიხასდნენ“ – აცხადებს ნესტანი. არგუმენტები, მართალია, საფუძვლიანია, მაგრამ, ჩემი აზრით, ქალის სიტყვებში, მის ტონსა და გადაწყვეტილებაში პირადი ინტერესები ჭარბობს:

„მიბრძანა, თუ ხამს დიაცი დიაცურად, საქმე-დედლად,
დიდსა სისხლსა ვერ შეგაქმნევ, ვერ ვიქმნები შუა კედლად,
რა მოვიდეს სიძე მოჰკალ მისთა სპათა აუწყვედლად...“

ნესტანის ამბიციური, დაუნდობელი და შეუვალი ხასიათი მაშინაც გამომჟღავნდა, როდესაც, მისივე თქმით, „დიაცურად მოღორებული“, ღალატით შეურაცხყოფილი, ტარიელს უმტკიცებდა, რომ ინდოეთის ერთადერთი „პატრონი“ თვითონ იყო, იგი მიჯნურს ასე ემუქრებოდა:

„ცოცხალ ვიყო, შენ ინდოეთს, ღმერთო, ხანი ვერა დაჰყო!:
თუ ეცადო დაყოფასა, ხორცთა შენთა ული გაჰწყო!
სხვა ჩემებრი ვერა ჰპოვო, ცათამდისცა ხელი აჰყო!“

უდავოა, რომ ნესტანს ინდოეთის ბედი ნამდვილად აღელვებდა, მაგრამ შელახულმა თავმოყვარეობამ და ამბიციურმა ბუნებამ, ვფიქრობ, მცდარი არჩევნისა და არასწორი გადაწყვეტილებისაკენ უბიძგა.

სრულიად სხვა პიროვნება იხატება ქაჯეთის ციხიდან მოწერილ წერილში. მკითხველის თვალწინ ხდება ნესტანის სულიერი გარდასახვა – ამბიციური, ქედმაღალი, „პირგამეხებული“ ქალის ნაცვლად წარმოჩნდება თავგანწირული , თავმდაბალი, კეთილშობილი, სულიერი სიბრძნით გონებაგანათებული პიროვნება. ერთი, როგორც ქალი-სატრფო, რომელსაც შეუძლია თქვას:

„შენი სიცოცხლე მეყოფის ჩემად იმედად გულისა,
გულისა ერთობ წყლულისა და ასრე დადაგულისად“.

და მეორე, როგორც ქალი-მეფე, რომელიც ქაჯეთის ციხეშიც კი თავის მშობლებსა და ქვეყანაზე ფიქრობს:

„წადი, ინდოეთს მიჰმართე, არგე რა ჩემსა მშობელსა,
მტერთაგან შეიწრებულსა, ყოვლგნით ხელ-აუპყრობელსა,
გულსა ალხინე ჩემისა მოშორვებისა მთმობელსა,
მომიგონებდი მტირალსა, შენთვის ცრემლ-შეუშრობელსა!“

ნესტანის სოციალური გარდატეხა თავისთავად არ მომხდარა. მატერიალურ სამყაროს მიჯაჭვული, ცოდვით დაცემული მეფის ასული განსაწმენდლად, სულიერი სიბრძნის შესამეცნებლად გარესამყაროში გადის. კიდობანში ჩასმასა და ზღვაში გადაგდებას თავისი სიმბოლური დატვირთვა აქვს. ის ფილოსოფოსის უდაბნოში გასვლასაც შეიძლება შევადაროთ. ზღვა, ერთი მხრივ, განსაცდელის, ცოდვის სიღრმის მიმანიშნებელი, მეორე მხრივ კი – განწმენდის და გადარჩენის მაუწყებელი. დავარის აღზრდილ ნესტანს, სწორედ სულიერი სიბრძნე დააკლდა. ამას ფარსადანიც აღნიშნავს: „მე ღმრთისა ვუთხარ, დაუბამს მას ეშმაკისა ბადესა“. საკუთარ თავში ჩასაღრმავებლად, ცოდვათგან განსაწმენდელად და ღვთაებრივი სიბრძნის შესამეცნებლად ნესტანს გარე სამყაროში, კერძოდ, ზღვაში გასვლა მოუხდა (ტანჯვის, განსაცდელის გადატანაც შეიძლება ვიგულისხმოთ).

ამრიგად, სულხან-საბა ორბელიანი, იგავ-არაკების და „ვეფხისტყაოსნის“ პერსონაჟები, კერძოდ, ნესტანი, სხვადასხვა გზით აღმოაჩენენ ერთ საერთო ჭეშმარიტებას – ადამიანის ამქვეყნად არსებობის მთავარ დანიშნულებას. საკუთარ თავში ჩაღრმავება, განწმენდა, დაკარგული ღვთაებრიობის აღდგენა და სრულყოფილებისკენ სწრაფვა ის სიბრძნეა, რომელიც ამქვეყნად უნდა შეიმეცნოს ადამიანმა საუკუნო ცხოვრების მოსაპოვებლად. მართალია, ეს არ არის ადვილი, მაგრამ ისიც უნდა გვახსოვდეს, რომ ბედნიერება ტანჯვის გზით მიიღწევა.

სკოლის ფსიქოლოგთა დასახმარებლად

ბავშვის განვითარების გავრცელებული დარღვევები

რუბრიკას უძღვება საქართველოს საზოგადოებრივი ჯანდაცვისა და მედიცინის განვითარების ფონდის ფსიქოლოგი ქეთევან თავართქილაძე

დასაწყისი იხ. №17-18, 20-23

დასასრული

აუტისტური სპექტრის ბავშვები

განვითარების ამ პრობლემასთან დაკავშირებით მშობლები წუხილს, ჩვეულებრივ, ბავშვის სიცოცხლის მეორე წლიდან იწყებენ, როცა ცხადი ხდება, რომ ის თანატოლებს განვითარებაში ჩამორჩება. მშობლებში შოკს იწვევს ის, რომ მათ შვილს აუტიზმის ნიშნები აქვს ან სულაც, აუტისტია.

აუტისტური ბავშვების 4 ჯგუფია, ქცევის სხვადასხვა ტიპებით:

I ჯგუფი

საერთოდ არ მეტყველებს, გარემოსაგან თითქმის მთლიანად მოწყვეტილია, გარემოსთან კონტაქტისას არჩევითობის დემონსტრირება არ ხდება; ბავშვების ნაწილი ლაპარაკს იწყებს ადრეულ ასაკში, მაგრამ შემდეგ მეტყველება თანდათანობით (ან სტრესის შედეგად) ქრება. შინაგანი კომუნიკაციური მეტყველება შეიძლება არსებობდეს და ვითარდებოდეს, მაგრამ ამის შემჩნევა ბავშვთან ხანგრძლივი ნაცნობობის შემდეგაა შესაძლებელი.

II ჯგუფი

ნებისმიერი ისეთი კონტაქტისა და ცვლილების მიუღებლობა, რომელიც ბავშვს არ მოსწონს (ასეთივე თავისებურებები ჩვეულებრივი ბავშვებისთვისაც დამახასიათებელია, მაგრამ გაცილებით ნაკლები ხარისხით; ამიტომ ემოციურად ეს მათ ნაკლებად აშფოთებთ და კონტაქტზე უარის თქმის მიზეზი არ ხდება). აქტიური სწრაფვა, შეინარჩუნოს გარემომცველი სამყაროს, კომუნიკაციური და მეტყველების ფორმების მდგრადობა. მთავარი პრობლემა – ექსტრემალური არჩევითობა. ყოფითი უნარ-ჩვევების ათვისება ხდება ძნელად, მაგრამ მყარად. მოძრაობითი სტერეოტიპების ტიპიურად დიდი რაოდენობა; ძალიან მკვეთრადაა გამოხატული ვერბალური და არავერბალური ინტელექტის სხვაობა: არავერბალური ინტელექტი შეიძლება ნორმაში იყოს მაშინ, როცა ვერბალური ინტელექტი მნიშვნელოვნად დაქვეითებულია. სხვა ჯგუფის ბავშვებისაგან ძალიან მკვეთრად განსხვავებით, გამოხატულია შიშები.

I და II ჯგუფის ბავშვების მშობლებს სპეციალისტები ხშირად არაკეთილსაიმედო პროგნოზებზე ესაუბრებიან. ამ ჯგუფების ბავშვთა განვითარება ხდება ძალიან ნელა, ხშირია უკუსვლაც, ანუ ქცევის უკვე დაძლეულ ფორმებზე დაბრუნება.

ამის მიუხედავად, ხანგრძლივი და ინტენსიური მუშაობის შედეგად, ამ ჯგუფების ბავშვებთან შესაძლებელია არსებითი დინამიკა.

I და II ჯგუფების ბავშვების ნაწილი ვერ სწავლობს მეტყველებას. თუკი ამ მხრივ ყველა რესურსი ამოწურულია, უმჯობესია შევეცადოთ, აუტისტ ბავშვებს ვასწავლოთ ჟესტების ენა, ვიდრე მეტყველების ათვისებაზე მოვახდინოთ ფიქსირება და ტრავმა მივაყენოთ ბავშვსაც და საკუთარ თავსაც.

III ჯგუფი

ამ ჯგუფის ბავშვები ხშირად „ზეკონტაქტურების“ შთაბეჭდილებას ახდენენ. ისინი ერთი და იმავე საქმიანობებითა და ინტერესებით არიან გატაცებულნი, ბევრს და კარგად ლაპარაკობენ, მაგრამ მიმართავენ აბსტრაქტულ თანამოსაუბრეს. მათ უკუკავშირი არ სჭირდებათ და ნაკლებად აინტერესებთ, ესმით თუ არა მათი სხვებს.

ამ ჯგუფის ბავშვები საკუთარ წარუმატებლობებზე პასუხისმგებლობას ახლობელ ადამიანებს, პირველ რიგში, ოჯახის წევრებს აკისრებენ და არაადეკვატურად, აფექტურად რეაგირებენ. აგრესიას, ჩვეულებრივ, ვერბალურად გამოხატავენ. ამ ჯგუფის ბავშვები გარემომცველთა თვალში უზრდელი, თავხედი ბავშვების შთაბეჭდილებას ტოვებენ.

IV ჯგუფი:

აუტიზმი მსუბუქი ფორმითაა გამოხატული. შთაბეჭდილება რჩება, რომ ეს მოუხეშავი, დამუხრუჭებული, ფსიქიკური განვითარების შეფერხების მქონე ბავშვები არიან, კონტაქტებში – მგრძნობიარენი, მეტყველება – შენელებული. მხედველობით კონტაქტს უფრო იოლად ამყარებენ, ვიდრე დანარჩენი 3 ჯგუფის ბავშვები. უფრო ჩამორჩენილების შთაბეჭდილებას ტოვებენ, ვიდრე მე-3 ჯგუფის ბავშვები, მაგრამ ასე არაა. ისინი მეტისმეტად დამოკიდებულები არიან ახლობელთა ემოციურ მხარდაჭერაზე. განვითარების ეტაპები მაქსიმალურად უახლოვდება ნორმას. ამ ჯგუფის ბავშვებს სხვებთან შედარებით საუკეთესო პროგნოზი აქვთ. ახლობლების მხრიდან უარყოფითი შეფასება ამ ბავშვებში შიშს, შფოთვას და შემდგომ სოციალურ განვითარებაზე უარის თქმას იწვევს. ინტელექტი შეიძლება ნორმალური იყოს.

დიაგნოსტირება

სამწუხაროდ, ბავშვთა ფსიქოლოგების პრაქტიკიდან გამომდინარე, ბოლო ხანებში აუტიზმის დიაგნოზი იშვიათობას არ წარმოადგენს.

დიაგნოსტირებისას განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ინფორმაციას ბავშვის ქცევის თავისებურებების შესახებ, რომელსაც მშობლები გვაწვდიან.

- როგორია ბავშვის დღის რეჟიმი და შეესაბამება თუ არა მის ასაკს?
- ხანგრძლივია თუ არა ღამის ძილი?
- შეესაბამება თუ არა ასაკს რაციონი ან დამოუკიდებლად კვების შეძენილი უნარები?

აუცილებელია, ყურადღება მივაქციოთ შემდეგ ნიშნებს:

- ხანგრძლივი და ხშირად უმიზეზო ტირილი;
- შიშები და შფოთვის უმიზეზო გამოვლინებები;
- მეტყველების უნარის სრული არარსებობა ან ნელი განვითარება;
- თუ ბავშვი მეტყველებს, საკუთარ თავზე მეორე ან მესამე პირში ლაპარაკობს და არა პირველში („მე“);
- შეჩერებები განვითარებაში, ანუ შეძენილი უნარების დაკარგვა (რეგრესია);
- უცნაურობები ქცევაში, არაადეკვატური რეაქციები;
- ბავშვი გაურბის სხვა ადამიანების მზერას, თვალებით კონტაქტს;
- ურთიერთობის ინტერესის არარსებობა, განსაკუთრებით თანატოლებთან;
- მოზრდილების თხოვნაზე რეაქციის არარსებობა – თითქოს არ ესმის;
- გარემოსაგან გამიჯვნის ხშირი მდგომარეობა, ცარიელი მზერა სივრცეში;
- ცალკეული საგნების ამოჩემება, დანიშნულებისამებრ მათი გამოყენების გარეშე;
- აკვიატებული ინტერესი ცოდნის გარკვეული სფეროების მიმართ; ძალიან სპეციფიკური ცოდნა;
- ფიზიკური კონტაქტისათვის თავის არიდება (მაგალითად, ჩვილ ბავშვს არ უყვარს ხელში აყვანა);
- ბავშვი არ რეაგირებს ტკივილზე, ან პირიქით, ზემგრძნობიარეა ტკივილის მიმართ;
- ხშირად იგდებს თავს საფრთხეში, ამ საფრთხის ხარისხს ვერ აფასებს;
- ძალიან მგრძნობიარეა გარკვეული ბგერების მიმართ, ყურებზე ხელებს იფარებს;
- ასრულებს უჩვეულო განმეორებად მოძრაობებს (ბზრიალასავით ტრიალებს, ფეხის წვერებზე დადის, ხელებს იქნევს);
- თამაშის პრიმიტიული ხასიათი. საგნების მოწესრიგებისკენ სწრაფვა;
- ემოციური რეაქციები სიტუაციის არაპროპორციულია ან სიტუაციას საერთოდ არ შეესაბამება;
- ბავშვი ვერ ხვდება სხვა ადამიანების ემოციურ მდგომარეობას;
- გუნება-განწყობილების ძალიან მკვეთრი ცვალებადობა;
- გარემოს ცვლილებებზე ძალიან მკვეთრი რეაგირება;
- ბავშვი არ რეაგირებს, როცა მის სახელს ახსენებენ, განსაკუთრებით მაშინ, როცა მის სახელს რამდენიმე სხვა სახელთან ერთად ამბობენ;
- კარგი ავტომატური მეხსიერების წყალობით ბავშვი ლექსებს და სიმღერებს იმახსოვრებს; ამასთან, შეიძლება საერთოდ არ ესმოდეს წარმოთქმულის აზრი;
- ხმის უჩვეულო ტემბრი ან მონოტონური მეტყველება;
- ურთიერთობის უნარებს ცუდად ითვისებს, მაგალითად, ახლობლებს დამშვიდობებისას ხელს არ უქნევს;
- ახალი საგნების შესწავლას მათი გემოთი ან სუნით ცდილობს.

თუკი მშობელი ჩამოთვლილთაგან თუნდაც ერთ პარამეტრს შეამჩნევს, სასურველია, კონსულტაციისთვის მიმართოს ბავშვის განვითარების სპეცილისტს.

როგორ დავეხმაროთ?

აუტისტური სპექტრის ბავშვებს ესაჭიროებათ გაგება, ინდივიდუალური და სპეციფიკური დახმარება ურთიერთობის და სოციალური უნარების განვითარებაში, გარემოსთან ადაპტაციაში. იქ, სადაც ბუნებრივი შეგრძნებები და ინტუიციაა საჭირო, ეს ბავშვები აზროვნებას, დასკვნებს იყენებენ. დასწავლის შედეგად ისინი აითვისებენ სოციალური ქცევის წესებს და შემდგომში რიგითულად დაიცავენ მათ.

დახმარების ძირითადი მიმართულებებია:

1. ოჯახის წევრებისა და მასწავლებლების კონსულტირება (აუტისტური სპექტრის ბავშვების თავისებურებებში უკეთ გარკვევის მიზნით);
2. ჯგუფური ფსიქოთერაპია (ურთიერთობისა და სოციალური უნარების ფორმირება, ჯგუფში ადაპტაციის გაუმჯობესება);
3. ინდივიდუალური ფსიქოთერაპია (კოგნიტური მიმართულება, სამყაროს ფრაგმენტული ხედვის გაფართოება, შფოთვის, ქცევითი დარღვევების შემცირება);
4. ამ ბავშვების უნარების და ინტერესების შემოქმედებითი, ოპტიმალური და გააზრებული გამოყენება;
5. ვიზუალურად სტრუქტურირებული სწავლება ქცევის თერაპიის მეთოდების გამოყენებასთან ერთად.

რეკომენდაციები:

- ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს მოზრდილების დამოკიდებულებას აუტისტური სპექტრის ბავშვებისადმი. საჭიროა კრიტიკისაგან ან ზედმეტი თანაგრძნობისაგან თავის შეკავება. სხვადასხვა უხერხულ და მოულოდნელ სიტუაციებზე მშვიდი, მხარდამჭერი რეაგირებით, მოზრდილი ამ ბავშვებისადმი ტოლერანტული, კეთილგანწყობილი ქცევის მაგალითს უჩვენებს სხვებს;
- მოზრდილი უნდა დაეხმაროს ბავშვს სხვა ადამიანის აზრების და გრძნობების გაგებაში, თანაგრძნობის უნარის გამომუშავებაში, საკუთარი ემოციების გამოხატვაში. საჭიროა ბავშვთან ერთად სხვადასხვა სოციალური სიტუაციების განხილვა და სწავლა, რა უნდა თქვას ან გააკეთოს ბავშვმა ამა თუ იმ სიტუაციაში, რა შეიძლება იფიქრონ მასზე სხვებმა, რა შეიძლება თქვან ან როგორ შეიძლება უპასუხონ და სხვ. ამისთვის გამოიყენება სქემები, ვიზუალური სიმბოლოები;
- აუცილებელია დაკვირვება, თუ როგორ ურთიერთობს და თამაშობს ბავშვი თანატოლებთან, რა გამოსდის და რა – არა; ბავშვს უნდა ავუხსნათ, როგორ ითამაშოს ესა თუ ის თამაში, რა და როდის თქვას ან გააკეთოს, როგორ დააინტერესოს ან სათამაშოდ მიიწვიოს სხვა ადამიანები, დაიწყოს, გააგრძელოს, დაამთავროს თამაში და ა.შ. ამასთან მარტო სიტყვიერი ახსნა საკმარისი არაა. ეს ყველაფერი მასთან ერთად პრაქტიკულად უნდა გავითამაშოთ;
- თუ ბავშვს მარტო ყოფნა ან მარტო თამაში სურს, ამის ჩვენება სოციალურად მისაღები ფორმით უნდა შეეძლოს და არა აგრესიული ქცევით (ზოგჯერ აუტისტური სპექტრის ბავშვები აგრესიულებად, ავებად ითვლებიან, თუმცა სინამდვილეში ასე არაა – მათ უბრალოდ დაისწავლეს, რომ აგრესიული ქცევით სხვები „თავს ანებებენ“ და ამით სასურველ მარტოობას აღწევენ;
- ბავშვს უნდა ვასწავლოთ და გავაგებინოთ, რომ ესა თუ ის საქმიანობა, რომლის განხორციელებას ის სხვაგვარად გეგმავდა, შეიძლება საინტერესო და სწორი იყოს;
- მოიწვიეთ პოტენციური მეგობარი სახლში სტუმრად ან საბავშვო ბაღში, კლასში თამაშისას იყავით ბავშვის გვერდით, დაეხმარეთ მას ითამაშოს, იმეგობროს, შემდეგ კი ერთად განიხილეთ უხერხული სიტუაციები. ხშირად საჭიროა ინდივიდუალური დახმარება, ერთად ითამაშეთ და ა.შ.;
- ვინაიდან ჯგუფში ბევრი ბავშვია და თითოეულს სხვადასხვა ხასიათი აქვს, დასაწყისში ხელი შეუწყვეთ ბავშვის ურთიერთობას რამდენიმე მათგანთან, რომლებიც კეთილგანწყობილები არიან ბავშვის მიმართ და მასთან ურთიერთობის სურვილს ავლენენ;
- ასწავლეთ ბავშვს, სთხოვოს დახმარება არა მარტო მოზრდილებს, არამედ თანატოლებსაც. აგრეთვე ასწავლეთ თქვას „მე არ ვიცი; არ შემიძლია; ვერ გავიგე; გაიმეორეთ, რა მითხარით.“ და ა.შ.;
- იზრუნეთ იმაზე, რომ ბავშვი მარტო არ დარჩეს, უმეთვალყურეოდ, მაგალითად, ჯგუფური თამაშის დროს, ხმაურიან შესვენებებზე;
- ხელი შეუწყვეთ, რომ ბავშვი დააკვირდეს სხვა ბავშვების ქცევას და საჭიროების შემთხვევაში, მათი კოპირება მოახდინოს;
- ასწავლეთ ბავშვს, ურთიერთობისას სიტუაციის შესაფერისი და წინასწარ დასწავლილი მოკლე კომენტარებისა და პასუხების გამოყენება;
- ასწავლეთ ბავშვს, დროულად და თავაზიანად ჩაებას საუბარში, დაიცვას რიგითობა, მოუსმინოს თანამოსაუბრეს, მიიღოს მათი შეხედულებები, წინადადებები და ა.შ. ამისთვის სასურველია მცირე, რამდენიმე ბავშვისგან შემდგარ ჯგუფებთან მუშაობა;
- დაეხმარეთ ბავშვს გამონათქვამების გადატანითი მნიშვნელობების გაგებაში, საჭიროებისამებრ გამოყენებაში;
- სხვების აზრებისა და გრძნობების გაგებისას გამოიყენეთ როლური თამაშები;
- განსაზღვრეთ, რომელი გამღიზიანებლის მიმართ აქვს ბავშვს მომატებული მგრძნობელობა და შეეცადეთ, მაქსიმალურად აარიდოთ მას ეს გამღიზიანებელი;
- ვინაიდან ტკივილის მგრძნობელობის ზღურბლი ამ ბავშვებში ხშირად დაქვეითებულია, ასწავლეთ თქვას, რა სტკივა, თუნდაც ცოტათი. აუხსენით, რატომ არის ეს მნიშვნელოვანი. თქვენ უნდა ისწავლოთ, ამოიცნოთ ბავშვის ქცევა, როცა მას რაღაც სტკივა, მაგრამ ამის შესახებ არაფერს ამბობს;
- სხეულის მოძრაობის კოორდინაციის განვითარება, ბავშვისთვის სახალისო და მისაღები ხერხებით ვარჯიში;
- აქტიურად ჩართეთ ბავშვი მისთვის სასურველ სკოლისგარეშე საქმიანობაში (სტრუქტურირებული, მოზრდილის მეთვალყურეობით). მთავარია, იპოვოთ სფერო, სადაც ბავშვი თავს უსაფრთხოდ და თავდაჯერებულად იგრძნობს;
- ბავშვმა უნდა იცოდეს, რა უნდა აკეთოს, როგორ დაამთავროს და მერე რა გააკეთოს (ვიზუალურად უნდა ვაჩვენოთ – მაგალითად, ბარათებით);
- თუ ბავშვი დამოუკიდებლად აკეთებს რამეს, შენიშვნებით არ ჩაერთოთ, სანამ თვითონ არ მოგმართავთ ან სანამ არ დაასრულებს;
- ყოველთვის გახსოვდეთ: შექმნილ პრობლემებში ის დამნაშავე არ არის.

მოვემზადოთ მასწავლებელთა სასერტიფიკაციო გამოცდებისათვის

თემა - ინკლუზიური განათლება

დღეს აქტუალურია თემა ინკლუზიური განათლება. აქედან გამომდინარე მნიშვნელოვანია შევეხოთ შემდეგ თემებს:

- რას ნიშნავს ინკლუზიური განათლება;
- რა არის მისი მიზნები და პრინციპები;
- როგორ დავნერგოთ სკოლებში ინკლუზიური სწავლება.
- როგორია საზოგადოების დამოკიდებულება განსაკუთრებული საჭიროების მქონე ბავშვებისადმი.
- ვინ არიან ნიჭიერი ბავშვები და რა მიდგომებს საჭიროებენ.

ინკლუზიური სწავლება – გულისხმობს ყველა ტიპის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებების მქონე მოსწავლეების ჩართვას ზოგადსაგანმანათლებლო სასწავლო პროცესში თანატოლებთან ერთად. ინკლუზიური სწავლება ასევე გულისხმობს სსსმ მოსწავლეების ინდივიდუალური და/ან მოდიფიცირებული სასწავლო გეგმებით სწავლებას.

ხშირად სკოლებში ინკლუზიური სწავლება ხორციელდება მულტიდისციპლინური გუნდის მიერ. ის წარმოადგენს სპეციალისტთა გუნდს, რომლის შემადგენლობაში შედიან:

1. ფსიქოლოგი,
2. თერაპევტი,
3. ლოგოპედი,
4. სპეციალური პედაგოგი
5. ზოგადი განათლების პედაგოგი.

მულტიდისციპლინური გუნდის შემადგენლობა შეიძლება იცვლებოდეს საჭიროებების შესაბამისად. გუნდის შემადგენლობაში შეიძლება მოიწვიონ: ნევროლოგი, ფსიქიატრი, პედაგოგი და/ან ნებისმიერი სხვა სპეციალისტი. სკოლას სასკოლო შტატში შესაძლებელია ყავდეს მუდმივმოქმედი მულტიდისციპლინური გუნდი. ასევე შესაძლებელია **მობილური მულტიდისციპლინური გუნდების** არსებობა განათლების სისტემის ორგანოებთან (სამინისტრო, რესურსცენტრი...).

ინკლუზიური სწავლების მულტიდისციპლინური გუნდის ფუნქციებია:

ა) **სსსმ ბავშვების იდენტიფიკაცია და შეფასება.** მათი ინდვიდუალური საჭიროებების და შესაძლებლობების განსაზღვრა;

ბ) **შეფასების საფუძველზე სსსმ ბავშვის საგანმანათლებლო ინტერესის დადგენა** და მშობლისათვის რეკომენდაციის გაწევა საგანმანათლებლო დაწესებულების არჩევისთვის;

გ) **კონსულტაციების გაწევა სკოლებისათვის:** ინდივიდუალური სასწავლო გეგმების შემუშავებისა და მათი სასწავლო პრაქტიკაში ეფექტიანი დანერგვისათვის;

დ) **სკოლების პრაქტიკული და მეთოდოლოგიური დახმარება** ინკლუზიური სწავლების დანერგვისა და განვითარების პროექტების განხორციელებაში. სკოლაში ინკლუზიური სწავლების საკითხებზე მომუშავე ჯგუფის ფორმირება;

ე) **სკოლებში სასწავლო პროცესში ჩართული სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე ბავშვების აკადემიური და სოციალური მიღწევების მონიტორინგი და შეფასება.** ინკლუზიური სწავლების ხელისშემშლელი ფაქტორების გამოვლენა. პრობლემების გადაჭრის ხერხებისა და რეკომენდაციების შემუშავება, სადაც განსაზღვრული იქნება სამომავლო საქმიანობის ეფექტურად განხორციელებისათვის აუცილებელი ქმედებები;

ვ) **სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებების მქონე ბავშვების მოძიება** რესურსცენტრების, რაიონული პოლიკლინიკებისა და სოცუზრუნველყოფის განყოფილებებიდან. არსებული მონაცემთა ბაზების შევსება.

რა დატვირთვა აქვს ფსიქოლოგის საქმიანობას?

ფსიქოლოგის საქმიანობა – გულისხმობს: ფსიქოლოგიური და პედაგოგიური ტესტების ჩატარებას; ტესტების (შეფასების) შედეგების ინტერპრეტაციას; ბავშვის ქცევისა და სწავლასთან დაკავშირებული ყველა ინფორმაციის მოპოვებას, ინტეგრირებასა და ინტერპრეტაციას; კონსულტაციებს გუნდის დანარჩენ წევრებთან იმისთვის, რომ სასწავლო პროცესის დაგეგმვა განხორციელდეს ტესტირების, მშობელთა ინტერვიუირების და ქცევის შეფასების შედეგად მოპოვებული ინფორმაციის საფუძველზე და მაქსიმალურად იყოს გათვალისწინებული ბავშვის ყველა საგანმანათლებლო საჭიროება; ფსიქოლოგიური კონსულტირების დაგეგმვასა და წარმართვას სსსმ ბავშვებთან და მათ მშობლებთან; მასწავლებლებთან ერთად ქცევის გაუმჯობესების სტრატეგიების დაგეგმვას.

აღსანიშნავია, რომ ინკლუზიური სწავლება ეფუძნება ინდივიდუალურ სასწავლო გეგმებს. **ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა (ისგ) –** არის წერილობით გაფორმებული დოკუმენტი, რომლის შინაარსი, მოცულობა და ათვისების წესი სსსმ მოსწავლის აკადემიური მომზადების დონის და ინტერესების შესაბამისად არის შედგენილი. ინდივიდუალურ სასწავლო გეგმას ადგენს, აფასებს და გადახედავს ინკლუზიური სწავლების მულტისციპლინური გუნდი, სსსმ მოსწავლის მშობელი და სადაც შესაძლებელია თავად სსსმ მოსწავლე. ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა ეყრდნობა ეროვნულ სასწავლო გეგმას და ითვალისწინებს სსსმ მოსწავლის ყველა საგანმანათლებლო საჭიროებას, ამ საჭიროებების დაკმაყოფილების გზებსა და ყველა დამატებით აქტივობას, რომელიც აუცილებელია ისგ-ით გათვალისწინებული მიზნების მისაღწევად.

მოდით დავაზუსტოთ ტერმინი – „სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე ბავშვი (მოსწავლე)“, ვინ მოიაზრება ამ ტერმინის ხმარებისას? – ყველა ბავშვი, რომელიც ხასიათდება:

1. ფიზიკური და გონებრივი განვითარების დარღვევით;
2. მხედველობისა და სმენის დარღვევით;
3. მეტყველების, ქცევისა და ემოციური განვითარების დარღვევით;
4. რომელთაც აქვთ გრძელვადიანი მკურნალობის/ჰოსპიტალიზაციის საჭიროება;
5. რომლებიც წარმოადგენენ ეროვნულ უმცირესობებს;
6. რომლებიც არიან სოციალურად დაუცველნი;
7. რომელთაც სწავლასთან დაკავშირებული სირთულეების გამო საგანმანათლებლო პროცესიდან გარიყვა ემუქრებათ;
8. ნიჭიერები;
9. ვუნდერკინდები;
10. ტალანტები.

ეს ჩამონათვალი შეგვიძლია დავაჯგუფოთ 3 კატეგორიად: შეზღუდული შესაძლებლობა, სოციალურ-ემოციური პრობლემა, ნიჭიერი.

როგორ უნდა მოხდეს სსსმ ბავშვის იდენტიფიკაცია და შეფასება?

სსსმ ბავშვის იდენტიფიკაცია გულისხმობს ბავშვის ფსიქიკური განვითარების დონის განსაზღვრას, დარღვევისა და სწავლის სირთულეების აღმოჩენესა და დადგენას, ხოლო შეფასება გულისხმობს განვითარების დონის, დარღვევების ბუნების, ხარისხისა და მიზეზების განსაზღვრას.

რა კომპეტენციის უნდა იყოს სპეციალური პედაგოგი?

სპეციალური პედაგოგი არის უმაღლესი განათლების მქონე პედაგოგი, რომელიც ზედმიწევნით კარგად იცნობს სსსმ ბავშვთა აღზრდის, განვითარების, განათლებისა და საზოგადოებაში მათი **ინტეგრაციის** საკითხებს. სპეციალურ პედაგოგს შეუძლია ფსიქო-პედაგოგიური სწავლების ტექნიკების პრაქტიკაში გამოყენება, სსსმ მოსწავლეების პედაგოგიური შეფასება და ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შედგენა. აგრეთვე სპეციალური პედაგოგის ფუნქციაა დახმარება აღმოუჩინოს და ასისტირება გაუწიოს ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის პედაგოგებს სსსმ ბავშვების ინკლუზიური სწავლების პროცესში.

ახლა დავაკონკრეტოთ ტერმინი ”შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე ბავშვი (მოსწავლე)”? ვინ მოიაზრება ამ ტერმინის ხმარებისას? – არის ბავშვი, რომლის სტატუსი შეზღუდული შესაძლებლობის კატეგორიის დიაგნოსტიკური კრიტერიუმების მიხედვითაა განსაზღვრული. კერძოდ ბავშვი, რომელსაც დაავადების, ტრავმის, გონებრივი თუ ფიზიკური განვითარების დარღვევის შედეგად დაზიანებული აქვს ორგანიზმის სასიცოცხლო ფუნქციები, რაც განაპირობებს სწავლის უნარის სრულად ან ნაწილობრივ დაქვეითებას ან/და ყოფაცხოვრების არსებით გართულებას, რასაც იგი მიჰყავს ქმედითუნარიანობის დროებით ან მუდმივ შეზღუდვამდე და სოციალური დაცვის საჭიროებამდე.

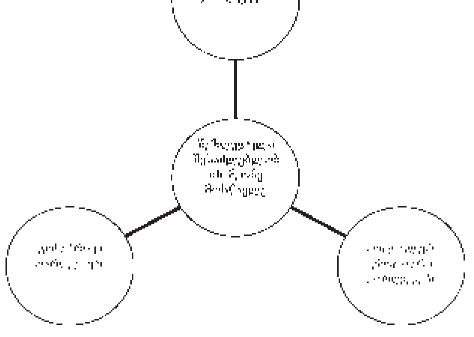

გავიმდიდროთ ცოდნა კითხვა-პასუხით

1. რას ნიშნავს ინკლუზიური განათლება?
პასუხი:

- სპეციალური საჭიროების მქონე მოსწავლეების თანატოლებთან ერთად ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში სწავლებას

2. ვინ ითვლება სპეციალური საჭიროების მქონე მოსწავლედ?
პასუხი:
1. შეზღუდული შესაძლებლობის და შეფერხებული განვითარების მქონე მოსწავლეები
2. სოციალურ-ემოციური პრობლემის მქონე მოსწავლეები
3. ნიჭიერი ბავშვები

3. რა იგულისხმება ტერმინში „შეფერხებული განვითარების მქონე მოსწავლე“?
პასუხი:
1. ფიზიკური დარღვევები /მოძრაობის, მხედველობის, სმენის, მეტყველების დეფექტები/
2. გონებრივი დარღვევები /ტვინის ტრავმა, ცერებრული დამბლა, ეპილეფსია, სწ. უნარის დაქვეითება/
3. სოციალურ-ემოციური დარღვევები /ქცევის დარღვევები, ემოციური დარღვევები, ყურადღების დეფიციტი, გადამეტებული აქტიურობა, სოციალური დარღვევები, კომუნიკაციის პრობლემები/

4. რა არის ინკლუზიური განათლების მიზანი?
პასუხი:
1. სპეციალური საჭიროების მქონე ბავშვების განათლების ხელშეწყობა
2. მათი სოციალური ინტეგრაცია
3. მათი ინტერესებისა და შესაძლებლობების გამოვლენა
4. სულიერი სამყაროს განვითარების ხელშეწყობა
5. შეძლონ, რომ დაიცვან საკუთარი აზრი და ღირსება

5. რასთან არის დაკავშირებული ინკლუზიური განათლების დაგეგმვა?
პასუხი:
1. სპეციალური საჭიროების მქონე მოსწავლეების მიმართ საზოგადოების დამოკიდებულების შეცვლა
2. მასწავლებლის როლის განსაზღვრა
3. სასწავლო გარემოს ადაპტაცია
4. შეფასების, სწ. მეთოდიკის, კლ. მართვის პრინციპების ინკლუზიური განათლების შესაბამისად გათვალისწინება

6. რა არის სპეციალური საჭიროების მქონე მოსწავლეების მიმართ საზოგადოების დამოკიდებულებაში ნეგატიური მიდგომები?
პასუხი:
1. შიში
2. თანაგრძნობა
3. თავის არიდება
4. არაკეთილგანწყობა
5. გადამეტებული მზრუნველობა
6. ზერელე ტოლერანტობა

მოვემზადოთ მასწავლებელთა სასერტიფიკაციო გამოცდებისათვის

7. რა არის ზერელე ტოლერანტობა?
პასუხი:
1. ნეგატიური დამოკიდებულების ფორმა, რომლის დროსაც ადამიანი სპეციალური საჭიროების მქონე ბავშვთან სიტყვიერი და მატერიალური დახმარებით შემოიფარგლება და თავს არიდებს ღია კონტაქტს.

8. რაში გამოიხატება აუტიზმი?
პასუხი:
1. ადამიანებთან ურთიერთობის დანაკლისსა და კონტაქტისათვის თავის არიდებაში

9. როგორ შეიძლება აუტისტური ბავშვის იზოლაციიდან გამოყვანა?
პასუხი:
1. აუტისტური ბავშვის იზოლაციიდან გამოსაყვანად განსაკუთრებული ძალა აქვს თოჯინების თეატრს.

10. როგორები არიან აუტისტური ბავშვები?
პასუხი:

ვერ იტანენ:	გაურბიან:	კარგად შეუძლით:
ცვლილებებს	კომუნიკაციას; შემოხედვას; მარტივ კითხვებს; საკუთარ თავზე I პირში საუბარს და საუბრობენ III პირში.	სხეულის ფლობა; რთულ კითხვებზე პასუხი

11. რა არის ინკლუზიური განათლების პრინციპები?
პასუხი:
1. მოსწავლის რეალური შესაძლებლობების გათვალისწინების საფუძველზე მოხდეს სასწავლო მასალის ადაპტაცია
2. მოსწავლის რეალური შესაძლებლობების გათვალისწინების საფუძველზე მოხდეს სასწავლო გარემოს ადაპტაცია

12. რა წარმოადგენს ინკლუზიური განათლების ქვაკუთხედს?
პასუხი:
1. ინდივიდუალური მიდგომა

13. ინკლუზიური განათლების პროცესში ჩართული მოსწავლეები რის მიხედვით სწავლობენ?
პასუხი:
1. ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის მიხედვით

14. რა არის ნიჭიერება და რა კრიტერიუმებით შეიძლება შეფასდნენ ნიჭიერი ბავშვები?
პასუხი:
1. ნიჭიერება არის გამორჩეული ზოგადი უნარი, რომელიც სხვადასხვა სფეროში ვლინდება მაღალი ხარისხის შედეგებით და შესაძლებლობებით.
- ნიჭიერი ბავშვები შემდეგი კრიტერიუმებით შეიძლება შეფასდნენ:

1.ზოგადი ინტელექტუალური უნარები
2. კარგი აკადემიური მოსწრება
3. შემოქმედებითი ან პროდუქტიული აზროვნება
4. ლიდერობის უნარი
5. შემოქმედებითი უნარები სხვადასხვა სფეროში
6. მუდმივი ინტერესი და მოტივაცია

15. რა არის ტალანტი?
პასუხი:
1. ტალანტი არის ვიწრო ცნება. ის გულისხმობს არაჩვეულებრივ უნარს რომელიმე სპეციფიკურ სფეროში

16. ვინ არიან ვუნდერკინდები?
პასუხი:
1. ბავშვები, რომლებიც დიდ ტალანტს ავლენენ ადრეულ ასაკში

17. ნიჭიერი ბავშვების სწავლებასთან დაკავშირებით რა ძირითადი მიდგომები არსებობს?
პასუხი:
1. ნიჭიერი ბავშვების სწავლებასთან დაკავშირებით არსებობს ორი ძირითადი მიდგომა: აქსელერაცია და გამდიდრება

18. როგორია აქსელერაციული პროგრამები?
პასუხი:
1. კომპაქტურია – ის ჩვეულებრივ პროგრამას დროის მცირე მონაკვეთში ფარავს.

19. აღწერე აქსელერაციის ფორმები: კლასიდან კლასში გადახტომა და სტენლის რადიკალური აქსელერაციის მოდელი
პასუხი:
1. კლასიდან კლასში გადახტომა – ორიენტირებულია ერთი ბავშვის წარმატებაზე და არ გულისხმობს სასწავლო გეგმის მოდიფიკაციას. ზოგიერთი სპეციალისტი ამ მეთოდს ნეგატიურად აფასებს.
2. სტენლის რადიკალური აქსელერაციის მოდელი გულისხმობს ჩვეულებრივი სასწავლო გეგმის შემჭიდროვებას. (მაგ., 14 წლის უკვე სტუდენტი).

20. რა არის აქსელერაციის ნეგატიური მხარეები?
პასუხი
1. სოციალური წრის დარღვევა
2. თანატოლებისაგან მოწყვეტა
3. ფრუსტრაცია

21. რას უზრუნველყოფენ გამდიდრებული პროგრამები?
პასუხი:
1. ბავშვის ღრმა განათლებას დამატებითი და მრავალფეროვანი მასალის მიწოდებით.

22. რა ფაქტორები ახდენს გავლენას ნიჭიერი ბავშვის წარმატებაზე?
პასუხი:
1. ოჯახური გარემო
2. სოციალური გარემო
3. სწავლის სტილი
4. საკლასო კლიმატი

შევამოწმოთ ჩვენი ცოდნა – ტესტით

ტესტი მომზადებულია მასწავლებელთა საგამოცდო ნიმუშების მიხედვით

1. ჩამოთვლილთაგან ვინ ითვლება სპეციალური საჭიროების მქონე მოსწავლედ?
I. შეზღუდული შესაძლებლობის და შეფერხებული განვითარების მქონე მოსწავლეები
II. სოციალურ-ემოციური პრობლემის მქონე მოსწავლეები
III. ნიჭიერი ბავშვები
IV. წარმატებული მოსწავლეა
V. წარუმატებელი მოსწავლეები
ა) **I II III**
ბ) II IV V
გ) I II V

2. ჩამოთვლილთაგან რა არის სპეციალური საჭიროების მქონე მოსწავლეების მიმართ საზოგადოების დამოკიდებულებაში ნეგატიური მიდგომები?
I. შიში
II. თანაგრძნობა
III. ტოლერანტობა
IV. მზრუნველობა
V. ზერელე ტოლერანტობა
ა) **I II V**
ბ) I IV V
გ) II IV V

3. ჩამოთვლილთაგან რა არის აქსელერაციის ნეგატიური მხარეები?
I. სოციალური წრის დარღვევა
II. თანატოლებისაგან მოწყვეტა
III. ღრმა ცოდნის მცირე დროში მიღება
ა) **I II**
ბ) I III
გ) III II

4. ჩამოთვლილთაგან რა ფაქტორები ახდენს გავლენას ნიჭიერი ბავშვის წარმატებაზე?
I. ხასიათი
II. ასაკი
III. სწავლის სტილი
IV. საკლასო კლიმატი
ა) I II
ბ) I III
გ) II III
დ) **III IV**

5. შეუსაბამე როგორები არიან აუტისტური ბავშვები?

I. აუტისტი ბავშვები ვერ იტანენ		**ა.** სხეულის ფლობას; რთულ კითხვებზე პასუხს
II. აუტისტი ბავშვები გაურბიან		**ბ.** ცვლილებებს
III. აუტისტი ბავშვები კარგად ახერხებენ		**გ.** კომუნიკაციას; შემოხედვას; მარტივ კითხვებს; საკუთარ თავზე I პირში საუბარს და საუბრობენ III პირში.

პასუხი: I – ბ II – გ III - ა

6. შეუსაბამე

I. რა არის ნიჭიერება?		**ა.** არის ვიწრო ცნება. ის გულისხმობს არაჩვეულებრივ უნარს რომელიმე სპეციფიკურ სფეროში
II. რა არის ვუნდერკინდობა?		**ბ.** არის გამორჩეული ზოგადი უნარი, რომელიც სხვადასხვა სფეროში ვლინდება მაღალი ხარისხის შედეგებით და შესაძლებლობებით.
III. რა არის ტალანტი?		**გ.** არის ადრეული ასაკიდან ბავშვის მიერ გამოვლენილი ტალანტი.

პასუხი: I – ბ II – გ III – ა

7. ჩამოაყალიბეთ ინკლუზიური განათლების 2 პრინციპი. აღწერეთ სასწავლო აქტივობა, რომელიც დაგეხმარებათ მათ მიღწევაში. /6ქულა/
ჩაწერეთ:

I პრინციპი
....
....
....
სასწავლო აქტივობა
....
....
....
II პრინციპი
....
....
....
სასწავლო აქტივობა
....
....
....

8. ბევრს საუბრობენ ინკლუზიური განათლების დიდ მნიშვნელობაზე. დაასახელეთ თითო არგუმენტი, რატომ არის მნიშვნელოვანი ის, ერთი მხრივ ინკლუზიური მოსწავლისათვის და, მეორე მხრივ, ჩვ. მოსწავლეებისათვის? /3 ქულა/
ჩაწერეთ:
1..
....
2..
....

იტალიური სკოლა „ცისკარი“
მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების სასკოლო ცენტრი.
მასალაზე მუშაობდნენ:

თამარ მიდელაშვილი – დირექტორის მოადგილე სასწავლო დარგში ,
მანანა ბოჭორიშვილი – განათლების ექსპერტი,
ლელა ტყეშელაშვილი – მასალის კონსულტანტი ფსიქოლოგი

მინიმალური სტანდარტი უცხო ენაში

გარდამავალი საატესტატო საგამოცდო პროგრამა უცხო ენაში ეფუძნება საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2006 წლის 28 სექტემბრის №841 ბრძანებით დამტკიცებულ ეროვნული სასწავლო გეგმის საგნობრივ პროგრამებს და გრიფმინიჭებული სახელმძღვანელოების შინაარსის იმ ნაწილს, რომელიც საერთოა უცხო ენის (ფრანგული, ინგლისური, გერმანული, რუსული) თითოეული კლასის/დონის ალტერნატიული სახელმძღვანელოებისთვის.

I ნაწილი – მოსწავლის საგნობრივი უნარ-ჩვევები (საერთო ყველა ენისთვის)

მიმართულება – კითხვა

მოსწავლეს უნდა შეეძლოს:

1. პრაგმატული ხასიათის სხვადასხვა ტიპის მოკლე ტექსტების გაგება, რაც გულისხმობს:
- საკომუნიკაციო სიტუაციის (ავტორი, ადრესატი, კორესპონდენციის მიზანი, დრო, ადგილი) ამოცნობას;
- სათანადო კონკრეტული ფაქტობრივი ინფორმაციის (სად? ვინ? რა? რამდენი? როდის? რატომ.?..) ამოკრებას.

ტექსტის სახეები:
- მარტივი კორესპონდენცია – მისალოცი, მოსაწვევი, ღია ბარათი, პირადი წერილი, შეტყობინება;
- ყოფითი ხასიათის ინფორმაციული ტექსტები – ტელეპროგრამა, განრიგი, გაკვეთილის ცხრილი, ანკეტა;
- საინფორმაციო-სარეკლამო ხასიათის ტექსტები – კატალოგი, აფიშა, ანონსი, ბუკლეტი და სხვა.

2.თხრობითი ხასიათის მხატვრული და არამხატვრული ტექსტების გაგება და გაანალიზება, რაც გულისხმობს:
- კონკრეტული ფაქტობრივი ინფორმაციის ამოცნობას (ვინ? სად? როდის? რამდენი? და სხვა);
- ტექსტის ზედაპირზე მოცემულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით დასკვნების გამოტანას პერსონაჟთა ხასიათისა და მათ შორის არსებული ურთიერთობების შესახებ;
- ტექსტის/მისი ცალკეული მონაკვეთის ზოგადი შინაარსის ამოცნობას;
- მთხრობელის, პერსონაჟის მოქმედებათა თანამიმდევრობის ამოცნობას.

ტექსტის სახეები:
- ცხოვრებისეული ისტორია;
- მოგონება/ დღიური;
- ადაპტირებული მოთხრობა.

3. მარტივი ინსტრუქციების გაგება, რაც გულისხმობს:
- საკომუნიკაციო სიტუაციის ამოცნობას;
- მოდალობის განსაზღვრას (თხოვნა, მოთხოვნა, გაფრთხილება);
- შესასრულებელი ქმედებებისა და მათი თანამიმდევრობის ამოცნობას.

4. სხვადასხვა თემაზე შექმნილი საგანმანათლებლო/შემეცნებითი ტექსტების (ისტორიული, კულტურული, საბუნებისმეტყველო) გაგება და გაანალიზება, რაც გულისხმობს:
- ზედაპირზე მოცემული ფაქტობრივი ინფორმაციის ამოცნობას;
- ინფორმაციის ამოკრებას კონკრეტული მახასიათებლების მიხედვით;
- მთავარი თემის/საკითხების გამოკვეთას;
- ტექსტის სხვადასხვა მონაკვეთში მოცემულ ფაქტებსა და მოვლენებს შორის არსებული ლოგიკური კავშირების (მიზეზ-შედეგობრივი, შეპირისპირებითი) დადგენასა და სათანადო დასკვნების გამოტანას;
- ფაქტის ვარაუდისაგან გამიჯვნას;
- მოქმედებათა თანმიმდევრობის (წინმსწრები, მერმინდელი, თანადროული) დადგენა.

5. ბიოგრაფიის გაგება, რაც გულისხმობს:
- მოვლენათა დროისა და ადგილის განსაზღვრას;
- პიროვნების მოღვაწეობის სფეროს დახასიათებას;
- კარიერის ეტაპების ამოცნობას;
- ტექსტში მოცემული ინფორმაციის გააზრების საფუძველზე პიროვნების დახასიათებას.

6. დიდაქტიზებული/ადაპტირებული საგაზეთო პუბლიკაციების გაგება, რაც გულისხმობს:
- საკომუნიკაციო სიტუაციის (კორესპონდენტი/რესპონდენტი, ავტორი/ადრესატი, პუბლიკაციის მიზანი, კონტექსტი) ამოცნობას;
- მთავარი თემის/საკითხის/პრობლემატიკის განსაზღვრას;
- შეფასებების, თვალსაზრისების ამოცნობას;
- ფაქტების/მოვლენების დაკავშირებას სათანადო თვალსაზრისებთან.

7. უცნობი სიტყვების, გამოთქმების მნიშვნელობის ამოცნობა ნაცნობ ელემენტებზე

(კონტექსტი, სიტყვის ნაცნობი ფუძე, აფიქსები, ილუსტრაცია, მშობლიურ ენაში დამკვიდრებული უცხოური სიტყვები და სხვ.) დაყრდნობით.

მიმართულება – წერა

მოსწავლეს უნდა შეეძლოს:

1. სხვადასხვა ტიპის ყოფით-ადმინისტრაციული ხასიათის მარტივი ფორმულარების/ცხრილების/დოკუმენტების შევსება

ტექსტის სახეები:
- ანკეტა
- გაკვეთილების ცხრილი
- დღის განრიგი
- ავტობიოგრაფია (CV)

2. პირადი კორესპონდენციის შედგენა, რომელშიც მარტივი ენით აღწერს უშუალო გარემოს (ოჯახი, საცხოვრებელი ადგილი, მეგობრები), ყოველდღიურ საქმიანობას, პირად ინტერესებს, მომავლის გეგმებს, გადმოსცემს კონკრეტულ ამბებს, ფაქტებს გამოხატავს საკუთარ დამოკიდებულებას, აფასებს კონკრეტულ მოვლენას/ფაქტს.

ტექსტის სახეები:
- ღია ბარათი
- მოკლე წერილი (ხელნაწერი ან ელექტრონული ვერსია)
- მოკლე ამბავი

3. წერისას ტექსტის სტრუქტურის დაცვა და სათანადო ენობრივი უნარ-ჩვევების ფუნქციურად გამოყენება, რაც გულისხმობს:
- საკომუნიკაციო სიტუაციის შესაბამისი კლიშეების, გამოთქმების, თავაზიანი და ფამილარული ფორმების შერჩევას;
- სინტაქსური მიმართებების დაცვას მარტივ ენობრივ კონსტრუქციებში;
- ზმნის სათანადო ფორმების გამოყენებას ახლანდელი, წარსული და მომავალი დროის გამოსახატად;
- ადგილმდებარეობისა და დროის გამომხატველი მარტივი ენობრივი საშუალებების (მაგ., ზმნიზედა, წინდებული, მყარი შესიტყვება) გამოყენებას;
- სიტყვათა რიგის დაცვას მტკიცების, უარყოფისა და კითხვის შინაარსის შემცველ მარტივ წინადადებებში;
- მარტივი სტრუქტურების გამოყენებას მოქმედებათა თანადროულობისა და თანამიმდევრობის გამოსახატავად;
- მაერთებელი და მაქვემდებარებელი კავშირების გამოყენებას;
- საგნის, მოვლენისა თუ ადამიანის აღწერა-დახასიათებას მარტივი ენობრივი საშუალებებით (ზედსართავი, შედარება).

საატესტატო გამოცდის მოთხოვნების შესაბამისობა ევროსაბჭოს მიერ განსაზღვრულ ენის ფლობის დონეებთან

საატესტატო გამოცდის მოთხოვნების დონე შეესაბამება ევროსაბჭოს მიერ დადგენილ ენის ფლობის A2 და B.1.1 დონეს (A.2 დონე შეესაბამება ეროვნული სასწავლო გეგმის სII დონეს, ხოლო B.1.1 – სIII).

II ნაწილი – მოსწავლის საგნობრივი ცოდნა

ლექსიკა

მოსწავლემ უნდა იცოდეს იმ სახელმძღვანელოებში მოცემული ლექსიკური ერთეულები, რომლებითაც სწავლობდა ამა თუ იმ საფეხურზე.

სოციოკულტურული და კულტურული თემატიკა

მოსწავლემ უნდა იცოდეს შემდეგი საკითხები:
- ტრადიციები, ზნე-ჩვეულებები;
- განათლება;
- ახალგაზრდების ცხოვრება (თავისუფალი დრო/გართობა/მოდა/კვება/დასვენება; მონაწილეობა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში; ურთიერთობები; გატაცებები; ახალგაზრდული პრესა/გადაცემები და სხვა);
- გეოგრაფიული ცნობები ქვეყნის შესახებ;
- ქვეყნის პოლიტიკური წყობა, ადმინისტრაციული მოწყობა;
- დედაქალაქი, მისი ისტორია, ღირსშესანიშნაობები;
- ცნობილი ადამიანები (მეცნიერი, მომღერალი, სპორტსმენი, სხვ.);
- ხელოვნების სხვადასხვა დარგის წარმომადგენლები;
- რეგიონული თავისებურებები.

გრამატიკა

***შენიშვნა:** თუ კონკრეტული გრამატიკული საკითხის გასწვრივ მხოლოდ პირველი გრაფაა მონიშნული (კონტექსტში გაგება), ეს იმას ნიშნავს, რომ მოსწავლეს მოეთხოვება ამ საკითხის მხოლოდ და მხოლოდ აღქმა ისე, რომ კონტექსტის შინაარსი მისთვის გასაგები იყოს. ხოლო, თუ კონკრეტული საკითხის გასწვრივ ორივე გრაფაა მონიშნული (ე.ი. გაგება და გამოყენება), ეს იმას ნიშნავს, რომ მოსწავლეს ამ გრამატიკული საკითხის არა მხოლოდ აღქმა, არამედ კონტექსტში გამოყენებაც უნდა შეეძლოს.*

ფრანგული ენა

გრამატიკული საკითხები		კონტექსტში გაგება/ამოცნობა	გამოყენება
<u>არტიკლი</u> <u>L'article</u>	განუსაზღვრელი არტიკლი / L'article indéfini *(un, une, des)*	✓	✓
	განსაზღვრული არტიკლი / L'article défini *(le, la, l', les)*	✓	✓
	შერწყმული არტიკლი / L'article contracté *(au, à la, à l', aux; du, de la, de l', des)*	✓	✓
	ნაწილობითი არტიკლი / L'article partitif *(du, de la, de l', des)*, უარყოფით ფორმაში მისი *« de »*-თი შეცვლა	✓	✓
<u>არსებითი სახელი Le nom</u>	არსებითი სახელის მდედრობითი სქესის წარმოება / La formation du féminin • ზოგადი წესი: მამრობითი სქესის ფორმას *+ « e »* • დაბოლოებების შეცვლა • ცალკეული შემთხვევები: *un homme/une femme; un garçon /une fille, etc.*	✓	✓
	არსებითი სახელის მრავლობითი რიცხვის წარმოება / La formation du pluriel • ზოგადი წესი: მხოლობითი რიცხვის ფორმას *+ « s »* • დაბოლოება არ იცვლება: *une souris / des souris, etc.* • დაბოლოებების შეცვლა: *un journal/ des journaux* • გამონაკლისი შემთხვევები: *un oeil / des yeux, etc.*	✓	✓
<u>ზედსართავი სახელი L'adjectif</u>	თვისებითი ზედსართავი სახელის მდედრობითი სქესის წარმოება / La formation du féminin • ზოგადი წესი: მამრობითი სქესის ფორმას *+ « e »*	✓	✓

მინიმალური სტანდარტი უცხო ენაში

ფრანგული ენა

	• არ იცვლება: *jeune – jeune* • განსხვავებული ფორმები: *er-ère, f-ve, eux-euse, etc.* • ზედსართავი სახელები, რომლებსაც ორი ფორმა აქვთ მამრობით სქესში: *nouveau-nouvel, beau-bel, etc.* ზედსართავი სახელის მრავლობითი რიცხვის წარმოქმნა – La formation du pluriel • ბოლოში ჩუმი თანხმოვნით რიცხვის ფორმები « s » • განსხვავებული ორი ფორმით: *un vieux cartable / de vieux cartables, etc* • განსხვავებული ფორმები: *mondial/mondiaux*	✓	✓
	კუთვნილებითი ზედსართავი სახელები – Les adjectifs possessifs *(mon, ma, mes, ton, ta, tes, son, sa, ses, notre, nos, votre, vos, leur, leurs)* ✓ კუთვნილებითი ზედსართავი სახელი ხმოვნით ან « h »-ით დაწყებული მდედრობითი სქესის სახელის წინ *(mon amie, son horloge, etc.)*	✓	
	ჩვენებითი ზედსართავი სახელები – Les adjectifs démonstratifs *(ce, cet, cette, ces)*	✓	✓
რიცხვითი სახელი L'adjectif numéral	რაოდენობითი რიცხვითი სახელები – Les adjectifs numéraux ordinaux	✓	✓
	რიგობითი რიცხვითი სახელები – Les adjectifs numéraux cardinaux	✓	✓
ნაცვალსახელი Le pronom	უმახვილო პირის ნაცვალსახელები – Les pronoms personnels atones *(je, tu, il, elle, nous, vous, ils, elles)*	✓	✓
	მახვილიანი პირის ნაცვალსახელები – Les pronoms personnels toniques *(moi, toi, lui, elle, nous, vous, eux, elles)*	✓	✓
	უმახვილო პირის ნაცვალსახელები პირდაპირი დამატების *(me, te, le/la, nous, vous, les)* და ირიბი დამატების *(me, te, lui, nous, vous, leur)* ფუნქციით – Les pronoms personnels compléments directs et indirects	✓	✓
	განუსაზღვრელი პირის ნაცვალსახელი – Le pronom personnel indéfini *« on »*	✓	✓
	ზმნიზედური ნაცვალსახელები – Les pronoms adverbiaux *« y »* და *« en »*	✓	✓
	კუთვნილებითი ნაცვალსახელები / Les pronoms possessifs *(le mien, la mienne, les miens, les miennes ; le tien, la tienne, les tiens, les tiennes ; le sien, la sienne, les siens, les siennes ; le/la nôtre, le/la vôtre, le/la leur ; les nôtres, les vôtres, les leurs)*	✓	
	ჩვენებითი ნაცვალსახელები – Les pronoms démonstratifs *(celui (-ci/là), celle (-ci/là), ceux (-ci/là), celles (-ci/là))*	✓	✓
	ნეიტრალური ჩვენებითი ნაცვალსახელები – Les pronoms démonstratifs neutres *(ce, ceci, cela, ça)*	✓	✓
	განუსაზღვრელობითი ნაცვალსახელები – Les pronoms indéfinis *(quelqu'un, quelque chose, quelques uns, quelques unes, certains, certaines, plusieurs, aucun, aucune, chacun, chacune, tout ,tous, toute, toutes, rien, personne, le/la même, les mêmes, l'autre, les uns, les autres, etc.)*	✓	✓
	მარტივი მიმართებითი ნაცვალსახელები – Les pronoms relatifs simples *(qui, que, où, dont)*	✓	✓
	კითხვითი ნაცვალსახელები – Les pronoms interrogatifs	✓	✓
ზმნიზედა L'adverbe	ვითარების ზმნიზედის წარმოქმნა ზედსართავი სახელისგან *« ment »* სუფიქსის დართვით – La formation des adverbes de manière avec le suffixe *« ment »*	✓	✓
	ადგილის ზმნიზედები / Les adverbes de lieu *(là, ici, là bas, là haut, en haut, en bas, etc.)*	✓	✓
	რაოდენობის ზმნიზედები / Les adverbes de quantité *(beaucoup de, assez de, trop de, etc.)*	✓	✓
	დროის ზმნიზედები / Les adverbes de temps *(aujourd'hui, maintenant, pendant, etc.)*	✓	✓
ზმნა Le verbe	I, II და III ჯგუფის ზმნები / Les trois groupes du verbe	✓	✓
	ნაცვალსახელოვანი ზმნები – Les verbes pronominaux *(se lever, se promener, etc.)*	✓	✓
	დამხმარე ზმნები *« avoir »* და *« être »*, მათი უღლება და გამოყენება – Les verbes auxiliaires *« avoir »* et *« être »*	✓	✓
	ზმნები, რომლებიც რთულ დროებს აწარმოებენ დამხმარე ზმნა *« être »*-თი – Les verbes conjugués avec l'auxiliaire *« être »*	✓	✓
	უპირო ზმნები – Les verbes impersonnels: *falloir, pleuvoir, neiger, etc.*	✓	✓
	გამოთქმა *« il y a »*	✓	✓
	« Il faut » - ზმნის ინფინიტივი / *« Il faut »* - l'infinitif du verbe	✓	✓

მინიმალური სტანდარტი უცხო ენაში

ფრანგული ენა

ზმნის კილო და დრო Les modes et les temps du verbe	[illegible] – L'indicatif présent	✓	✓
	[illegible] – Le futur proche / futur immédiat	✓	✓
	[illegible] / Le passé récent / passé immédiat	✓	✓
	[illegible] / Le passé composé	✓	✓
	[illegible] / L'imparfait	✓	✓
	[illegible] / Le futur simple	✓	✓
	[illegible] / Le plus que parfait	✓	
	[illegible] / Le participe passé	✓	✓
	[illegible] – Le participe présent	✓	✓
	[illegible] / Le gérondif	✓	
	[illegible] – Les adjectifs verbaux	✓	✓
	[illegible] – L'impératif présent	✓	✓
	[illegible] / Le conditionnel présent	✓	✓
	[illegible] « *si* » [illegible]	✓	✓
	[illegible] / Le subjonctif présent	✓	
	[illegible] *(ne – verbe – pas)* / La forme négative	✓	✓
	[illegible] *(ne – verbe – rien / jamais / plus / ni… ni, ne … que)*	✓	
	[illegible] – La forme interrogative [illegible] est-ce que-ს [illegible]	✓	✓
	[illegible] – La forme active – La forme passive	✓	✓
შედარებითი ხარისხი Le comparatif	[illegible] – avec l'adjectif: *plus/moins/aussi . . . que*	✓	✓
	[illegible] – avec l'adverbe « *bien* »	✓	✓
	[illegible] – avec le nom: *plus de/moins de/ autant de . . . que*	✓	✓
	[illegible] – Les cas particuliers: *bon(ne)/meilleur(e), petit(e)/moindre, mauvais(e)/pire*	✓	✓
აღმატებითი ხარისხი Le superlatif	[illegible] – avec l'adjectif: *le/la/les + plus/moins + adjectif*	✓	✓
	[illegible] – avec le nom: *le/la/les plus de/moins de + nom*	✓	✓
	[illegible] – avec l'adverbe: *le plus/le moins + adverbe*	✓	✓
	[illegible] – Les cas particuliers: *le meilleur, le plus mauvais/le pire, le plus petit /le moindre, le mieux, etc.*	✓	✓
წინდებული La préposition	[illegible] / Les prepositions marquant le lieu, le temps, la cause, la quantité etc. *(à, en, dans,de, avec, sans, chez, pour, vers, entre etc.)*	✓	✓
წინადადება La phrase	[illegible] – La phrase simple	✓	✓
	[illegible] *et, ou, mais, parce que.*	✓	✓
	[illegible] *qui, que, si, quand, comme, pendant que, puisque, lorsque, donc, etc.*	✓	
	[illegible] – La concordance des temps	✓	
	[illegible] / Le discours direct – Le discours rapporté/indirect	✓	

ინგლისური ენა

	გრამატიკული საკითხები	კონტექსტში გაგება/ამოცნობა	გამოყენება
არსებითი სახელი Nouns	• საკუთარი, საზოგადო – **Proper, common;**	✓	✓
	• თვლადი, უთვლადი – **Countable, uncountable;**	✓	✓
	• ბრუნვა – **Case;**	✓	✓
	• რიცხვი – **Number;**	✓	✓
არტიკლი Articles	• განსაზღვრული – **Definite;**	✓	✓
	• განუსაზღვრელი – **Indefinite;**	✓	✓
	• ნულოვანი – **Zero;**	✓	✓
ზედსართავი სახელები Adjectives	• შედარების ხარისხები – **Comparison of adjectives;**	✓	✓

მინიმალური სტანდარტი უცხო ენაში

ინგლისური ენა

რიცხვითი სახელი Numerals	• რაოდენობითი Cardinal;	✓	✓
	• რიგობითი Ordinal;	✓	✓
ნაცვალსახელი Pronouns	• პირის – Personal;	✓	✓
	• ჩვენებითი – Demonstrative;	✓	✓
	• კუთვნილებითი – Possessive;	✓	✓
	• კითხვითი – Interrogative;	✓	✓
	• განუსაზღვრელობითი – Indefinite;	✓	✓
	• უკუქცევითი – Reflexive;	✓	✓
	• ემფატური – Emphatic;	✓	✓
	• მიმართებითი – Relative;	✓	✓
ზმნა Verbs	• წესიერი, არაწესიერი – Regular, irregular;	✓	✓
	• სრულმნიშვნელოვანი, დამხმარე – Main, auxiliary;	✓	✓
	• ზმნის უპირო ფორმები – Nonfinite forms;	✓	✓
	• მაკავშირებელი ზმნები – Linking verbs;	✓	✓
	<u>მოდალური ზმნები – Modal verbs</u>		
	• can-be able to, may-be allowed to, must-have to, be to, should, would;	✓	✓
	• ought;	✓	
	<u>ზმნის დროის ფორმები მოქმედებით გვარში</u> <u>Tense forms Active voice</u>		
	• Present, Past, Future, Future in the Past Simple;	✓	✓
	• Present, Past, Future Continuous;	✓	✓
	• Present, Past Perfect;	✓	✓
	• Future Perfect;	✓	
	• Present, Past Perfect Continuous;	✓	
	ზმნის დროის ფორმები ვნებით გვარში Tense forms – Passive voice	✓	
	• Present, Past, Future Simple;	✓	✓
	• Present, Past Continuous;	✓	✓
	• Present, Past Perfect;	✓	
ზმნიზედა Adverbs	• დროის, ადგილის, ხარისხის, განუსაზღვრელობითი, ვითარების, კითხვითი, სიხშირის – of time, place, degree, indefinite, manner, interrogative, frequency;	✓	✓
	• შედარების ხარისხები - Comparison of adverbs;	✓	✓
წინდებული Prepositions	• ადგილის, დროის, მიმართულების of place, time, direction, etc.;	✓	✓
კავშირი Conjunction	• მაერთებელი – Coordinating;	✓	✓
	• მაქვემდებარებელი – Subordinating;		
ნაწილაკი Particle	• no, not, too, only, almost, etc.;	✓	✓
კონსტრუქციები Structures	• There is, there are, be going to, used to, make me do;	✓	✓
წინადადება	• დადებითი, კითხვითი, უარყოფითი Affirmative, interrogative, negative;	✓	✓
	• თხრობითი, კითხვითი, ბრძანებითი Declarative, interrogative, imperative;	✓	✓
	• კითხვითი წინადადების სახეები Forms of questions;	✓	✓
	• მარტივი - Simple;	✓	✓
	• რთული თანწყობილი - Compound;	✓	✓
	• რთული ქვეწყობილი - Complex;	✓	✓
	<u>Conditional sentences:</u>		
	• პირობითი წინადადება I - Conditional I;	✓	✓
	• პირობითი წინადადება II - Conditional II;	✓	
	• Wish sentences;	✓	
პირდაპირი და ირიბი თქმა Direct, indirect speech	• პირდაპირი ირიბი თქმა – Direct and indirect speech;	✓	✓
	• დროთა თანმიმდევრობა Sequence of tenses;	✓	✓
სიტყვათწარმოება Wordbuilding	• სუფიქსები – Suffixes; • პრეფიქსები Prefixes: -y, -er, -ical, -able, -ly, -ful, -less, etc. un-, ir-, im-, etc.	✓	✓
ფრაზული ზმნები Phrasal verbs	• look at, put on, take off, bring up, etc.	✓	✓

მინიმალური სტანდარტი უცხო ენაში

გერმანული ენა

გრამატიკული საკითხები			კონტექსტში გაგება/ამოცნობა	გამოყენება
არტიკლი				
	განსაზღვრული არტიკლი	der bestimmte Artikel	✓	✓
	განუსაზღვრელი არტიკლი	der unbestimmte Artikel	✓	✓
	ნულოვანი არტიკლი	der Nullartikel	✓	✓
	უარყოფითი არტიკლი	der Negationsartikel	✓	✓
არსებითი სახელი	არსებითი სახელის სქესი	das Geschlecht	✓	✓
	მრავლობითი რიცხვის წარმოება	die Pluralformen	✓	✓
	არსებითი სახელის ბრუნება	Deklination der Substantive	✓	✓
	ბრუნებები	die Deklination:		
	• სუსტი	schwach		
	• ძლიერი	stark		
	• არაწესიერი	unregelmäßig		
	• მდედრობითი სქესის	weiblich		
ზედსართავი სახელი	ზედსართავი სახელის შედარების ხარისხები	Komparation des Adjektivs	✓	✓
	ზედსართავი სახელის ბრუნება	Deklination des Adjektivs	✓	✓
	• სუსტი	schwach		
	• ძლიერი	stark		
	• შერეული	gemischt		
რიცხვითი სახელი	რაოდენობითი რიცხვითი სახელი	die Kardinalzahlen	✓	✓
	რიგობითი რიცხვითი სახელი	die Ordinalzahlen	✓	✓
ნაცვალსახელი	პირის ნაცვალსახელი	das Personalpronomen	✓	✓
	კუთვნილებითი ნაცვალსახელი	das Possesivpronomen	✓	✓
	ჩვენებითი ნაცვალსახელი	das Demonstrativpronomen	✓	✓
	უკუქცევითი ნაცვალსახელი	das Reflexivpronomen	✓	✓
	კითხვითი ნაცვალსახელი	das Interrogativpronomen	✓	✓
	მიმართებითი ნაცვალსახელი	das Relativpronomen	✓	
	განუსაზღვრელი და უარყოფითი ნაცვალსახელი	das Indefinitpronomen und das Negationspronomen	✓	✓
	უპიროვნო ნაცვალსახელი „es"	Unpersönliches Pronomen "es"	✓	✓
ზმნა	ზმნის ძირითადი ფორმები	die Grundformen	✓	✓
	ზმნის უღლება	Konjugation des Verbes	✓	✓
	ზმნა	das Verb	✓	✓
	• სუსტი	schwach	✓	✓
	• ძლიერი	stark	✓	✓
	• არაწესიერი	unregelmäßig	✓	✓
	• თავსართმოცილებადი	mit trennbaren Vorsilben	✓	✓
	• თავსართმოუცილებადი	mit untrennbaren Vorsilben	✓	✓
	• უკუქცევითი	reflexiv	✓	✓
	• დამხმარე	Hilfsverben	✓	✓
	• მოდალური	Modalverben	✓	✓
	ზმნის დროის ფორმები:		✓	✓
	• Präsens			
	• Präteritum			
	• Perfekt			
	• Plusquamperfekt			
	• Futur I			
	მიმღეობა		✓	✓
	• მიმღეობა I	Partizip I	✓	✓
	• მიმღეობა II	Partizip II	✓	
	ვნებითი გვარი	das Passiv	✓	✓
	• მოქმედების	das Vorgangspassiv	✓	
	• მდგომარეობის	das Vorgangspassiv		
	• ინფინიტიური კონსტრუქცია "zu" ნაწილაკით	Infinitiv mit "zu"	✓	✓
	• ინფინიტიური კონსტრუქცია "zu" ნაწილაკის გარეშე	Infinitiv ohne "zu"	✓	✓
	კავშირებითი კილო	der Konjuktiv II	✓	✓
	ზმნური მართვა	Rektion der Verbe	✓	✓

მინიმალური სტანდარტი უცხო ენაში

გერმანული ენა

ზმნიზედა	ადგილის ზმნიზედა die Lokaladverbien	✓	✓
	დროის ზმნიზედა die Temporaladverbien	✓	✓
	ვითარების ზმნიზედა die Modaladverbien	✓	✓
	ნაცვალსახელური ზმნიზედა die Pronominaladverbien	✓	
კავშირი	მაერთებელი კავშირები die nebenordnende Konjunktionen	✓	✓
	მაქვემდებარებელი კავშირები die unterordnende Konjunktionen	✓	✓
ნაწილაკი		✓	
წინდებული	წინდებულები : Präpositionen von: ▪ აკუზატივის Akkusativ ▪ დატივის Dativ ▪ გენიტივის Genitiv ▪ დატივ-აკუზატივის Dativ Akkusativ	✓	✓
წინადადება	წინადადება : der Satz: ▪ თხრობითი der Aussagesatz ▪ კითხვითი der Fragesatz ▪ ბრძანებითი der Aufforderungssatz ▪ ძახილის der Ausrufesatz მთავარი და დამოკიდებული წინადადება	✓	✓
	წინადადება der Satz ▪ მთავარი და დამოკიდებული წინადადება der Hauptsatz und der Nebensatz ▪ რთული თანწყობილი die Satzreihe ▪ რთული ქვეწყობილი der Satzgefüge	✓	✓
დამოკიდებული წინადადები ტიპები	▪ დამატებითი დამოკიდებული წინადადება der Objektsatz	✓	✓
	▪ განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადება der Attributsatz	✓	✓
	▪ დროის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება der Temporalsatz	✓	✓
	▪ ადგილის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება der Lokalsatz	✓	✓
	▪ ვითარების გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება der Modalsatz	✓	✓
	▪ მიზეზის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება der Kausalsatz	✓	✓
	▪ მიზნის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება der Finalsatz	✓	✓
	▪ მიმართებითი დამოკიდებული წინადადება der Relativsatz	✓	✓
	▪ პირობის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება der Konditionalsatz	✓	
	▪ დათმობის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება der Konzessivsatz	✓	
	▪ შედეგის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება der Konsekutivsatz	✓	

რუსული ენა

	გრამატიკული საკითხები	[illegible]	[illegible]
მორფოლოგია არსებითი სახელი Имя существительное	• სულიერი და უსულო არსებითი სახელები. Одушевленные и неодушевленные имена существительные. • საზოგადო და საკუთარი არსებითი სახელები. Нарицательные и собственные имена существительные. • არსებითი სახელის სქესი. Род имен существительных. • არსებითი სახელის რიცხვი; არსებითი სახელები, რომლებსაც აქვთ მხოლოდ მხოლობითი ან მრავლობითი რიცხვის ფორმა. Число имен существительных. Существительные, имеющие форму только единственного или только множественного числа. • ბრუნვების სისტემა რუსულ ენაში. Система падежей в русском языке. Типы склонений имен существительных. • ბრუნებადი და უბრუნებადი არსებითი სახელები. Склоняемые и несклоняемые имена существительные. • სხვადასხვაგვარად ბრუნებადი არსებითი სახელები. Разносклоняемые существительные.	✓	✓

მინიმალური სტანდარტი უცხო ენაში

რუსული ენა

ზედსართავი სახელი\ Имя прилагательное	• [illegible] Прилагательные качественные, относительные и притяжательные.	✓	-	
	• [illegible]\ Род, число и падеж имен прилагательных.	✓	-	✓
	• [illegible]\ Склонение прилагательных с существительными.			
	• [illegible] Сравнительная степень прилагательных.		-	
	• [illegible] Превосходная степень прилагательных.	✓		
	• [illegible] Полные и краткие прилагательные.		-	
რიცხვითი სახელი\ Имя числительное	• [illegible] Количественные числительные. Собирательные числительные.	✓		✓
	• [illegible] Порядковые числительные.			
	• [illegible] Простые и сложные числительные.			
	• [illegible]\ Дробь.	✓		
	• [illegible] \Склонение числительных.	✓	-	
	• [illegible] Склонение числительных с существительными.			
ნაცვალსახელი\ Местоимение	• [illegible]\ Склонение возвратного, личных, вопросительных, притяжательных, указательных, определительных местоимений.	✓		✓
	• [illegible]\ Склонение местоимений с существительными.			
	• [illegible]\ Склонение относительных, неопределенных, отрицательных местоимений.	✓		
ზმნა\ Глагол	• [illegible]\ Неопределенная форма глагола (инфинитив).	✓	-	✓
	• [illegible] Возвратные глаголы.			
	• [illegible]\ Изъявительное наклонение.		-	
	• [illegible]\ Повелительное и условное (сослагательное) наклонения глагола.	✓		
	• [illegible] Переходные и непереходные глаголы.			
	• [illegible] Безличные глаголы.		-	
	• [illegible] Глаголы совершенного и несовершенного вида. Настоящее, будущее и прошедшее время.	✓		✓
	• [illegible]\ Спряжение глаголов. Лицо и число.			
	• [illegible]\ Разноспрягаемые глаголы.			
	• [illegible]\ Изменение по родам глаголов в форме изъявительного наклонения (прошедшее время).			
	• [illegible]\ Изменение по родам глаголов в форме условного (сослагательного) наклонения.	✓		
მიმღეობა\ Причастие	• [illegible] Причастия настоящего и прошедшего времени.	✓	-	
	• [illegible] Действительные и страдательные причастия.			
	• [illegible] Полные и краткие формы страдательных причастий.			
	• [illegible] Причастный оборот.			
აბსოლუტივი\ Деепричастие	• [illegible]\ Деепричастия совершенного и несовершенного вида.	✓	-	
	• [illegible]\ Деепричастный оборот.			
ზმნიზედა\ Наречие	• [illegible]\ Наречия образа действия, времени, места, вопросительные, отрицательные.	✓	-	✓
	• [illegible]\Наречия причины, цели, меры и степени, указательные, неопределенные.	✓		
	• [illegible]\ Степени сравнения наречий.	✓	-	
წინდებული\ Предлоги	• [illegible]\ Использование предлогов.	✓	-	✓
კავშირები\ Союзы		✓		
ნაწილაკები\ Частицы		✓		
შორისდებული\ Междометие		✓		
სინტაქსი\ Синтаксис			-	
შესიტყვება\ Словосочетание	• [illegible] Виды связи слов в словосочетании	✓		✓
წინადადება\ Предложение	• [illegible]\ Повествовательные, побудительные и вопросительные предложения.	✓		✓
	• [illegible]\ Утвердительные и отрицательные предложения		-	
მარტივი წინადადება\ Простое предложение	• [illegible]\ Главные члены предложения.	✓		✓
	• [illegible]\ Второстепенные члены предложения: определение, дополнение, обстоятельство.			
	• [illegible] Распространенные и нераспространенные, полные и неполные предложения.			
	• [illegible] Предложение с одним главным членом.			
	• [illegible] Союзы в простом предложении.			

მინიმალური სტანდარტი უცხო ენაში

რუსული ენა

[illegible] / Простое осложненное предложение	• [illegible] / Предложение с однородными членами.	✓		✓
	• [illegible] Обращение и вводные конструкции.	✓	-	
[illegible] / Сложное предложение	• [illegible] Сложносочиненное предложение	✓	-	✓
	• [illegible] Сложноподчиненное предложение	✓		✓
	• [illegible] Виды придаточных предложений: изъяснительные, определительные, обстоятельственные.	✓	-	
	• [illegible] / Сложносочиненное бессоюзное предложение	✓	-	✓
	• [illegible] ***и, или, а, но, потому что*** [illegible] / Союзы ***и, или, а, но, потому что*** в сложном предложении	✓		✓
[illegible] / Правописание	• [illegible] / Прямая и косвенная речь.	✓	-	
[illegible] / Орфография	• [illegible] Правописание падежных окончаний существительных, прилагательных	✓		✓
	• [illegible] Правописание личных окончаний глаголов.			
	• [illegible] Правописание гласных и согласных в корнях слов.			
	• [illegible] Употребление прописной буквы.			
	• [illegible] Правописание в словах ъ и ь			
	• [illegible] ***Ц*** [illegible] / Правописание гласных после шипящих и ц.			
	• [illegible] Правописание окончаний слов различных частей речи.	✓		
	• [illegible] Правописание суффиксов слов разных частей речи.			
	• [illegible] Правописание гласных и согласных в приставках.			
	• ***н*** и ***нн*** [illegible] Правописание ***н*** и ***нн*** в словах разных частей речи.			
	• [illegible] / Слитное и дефисное написание слов.			
	• [illegible] ***не*** [illegible] ***ни*** [illegible] Слитное и раздельное написание ***не*** и ***ни*** со словами разных частей речи.			
	• [illegible] Правописание наречий.			
	• [illegible] Правописание частиц			
	• [illegible] Основные правила переноса			
[illegible] / Пунктуация	• [illegible] Знаки препинания в конце предложения.	✓	-	
	• [illegible] Знаки препинания в предложениях с однородными членами.			
	• [illegible] Знаки препинания в предложениях с обращениями, вводными словами и конструкциями.			
	• [illegible] Знаки препинания в сложном предложении: сложносочиненном, сложноподчиненном, бессоюзном.			
	• [illegible] / Знаки препинания в предложениях с прямой речью.			
	• [illegible] / Знаки препинания в диалогах.			
	• [illegible] Знаки препинания в предложениях с причастным и деепричастным оборотом.			

თუ თქვენს შვილზე ცუდს ამბობენ ე.ი. თქვენზე ამბობენ ცუდს

მშობლებთან და თემთან ურთიერთობის მიზნით, თბილისის სსიპ 72-ე სკოლის ბაზაზე, შეიქმნა კლუბი სახელწოდებით „დედები და ბებიები“, რომელიც აერთიანებს სხვადასხვა ეროვნების ქალბატონებს. ძირითადი თემები, რომლებზეც სასწავლო წლის განმავლობაში ხდებოდა ფოკუსირება: ოჯახი და ძალადობა, ჯანსაღი ცხოვრების წესი, ჩვენ ჩვენი შვილების თვალით, თაობათა შორის ურთიერთობა და სხვ.

კლუბის მუშაობის დევიზია: „მომეცით სხვა დედები და მე თქვენ მოგცემთ სხვა სამყაროს“ (წმინდა ავგუსტინე).

კონფერენციაზე თემები წარმოადგინეს მოსწავლეთა მშობლებმა. ოჯახურ კონფლიქტებს შეეხენ: **მაია აბესაძე, ლია ბექაური, ნატო გაბრიელაშვილი** და **ანა ფილიპოვა**. მათ წინ წამოსწიეს ოჯახის პრობლემები საბაზრო ეკონომიკის პირობებში: *„საბაზრო ეკონომიკა ადამიანს, საზოგადოებას სოციალურ ყოველდღიურობას უქვემდებარებს და თითქოს ერთმანეთი აღარ გვახსოვს, არ გვაინტერესებს ადამიანის სულიერი ცხოვრება. ადამიანი ძლიერებისკენ მიილტვის, ძლიერებას კი ფულში, სიმდიდრეში ხედავს. ფულის ძალაუფლებამ გავლენა იქონია ოჯახზე, რამაც ოჯახური კონფლიქტები გაამწვავა და თითქოს ჩვენი შვილები დენთით დამუხტულნი არიან, ერთი შენიშვნა და აფეთქდებიან“.*

წარმოდგენილ ავტორთა შრომებში ხაზგასმით აღინიშნა, რომ ადამიანი ურთულესი არსებაა, რომელშიც შენარჩუნებული უნდა იქნეს უნიკალურ გრძნობებთან, სულთან დაკავშირებული მდგრადი წონასწორობა (ჰომეოსტაზი), რასაც მეტი ძალისხმევა სჭირდება. ამოსავალი წერტილი სულის „მდგრადი წონასწორობისათვის“ სიყვარულია. ბავშვი გვიყვარდეს ისეთი როგორიცაა. სერგეი ლაზარევი გვირჩევს:

1. ყოველთვის შეინარჩუნეთ სიყვარული, რატომ? იმიტომ, რომ აღზრდა ადამიანის შეცვლას გულისხმობს. სიყვარულის გარეშე კი შეცვლა შეუძლებელია. თუ აღზრდის პროცესში სიყვარული და სიკეთე არ არის, სიმკაცრე სწრაფად გადაიქცევა განადგურებად.

2. ადამიანს ერთბაშად შეცვლა არ შეუძლია, ამიტომ აღზრდისას აუცილებელია მოთმინება და მცდელობის მრავალჯერადი გამეორება. ადრე თუ გვიან ნებისმიერი ადამიანი შეიცვლება.

3. სანამ გალანძღავთ, უნდა შეაქოთ. თუ საყვედურებით და პრეტენზიებით დაიწყებთ, მყისიერად იფეთქებს თავდაცვითი რეაქცია და მაშინ ადამიანი აღარ შეიცვლება.

არსებობს აღზრდის ორი სქემა: პირველყოფილი ცხოველის დონეზე – როდესაც აღზრდას ლანძღვითა და შეცდომებისთვის დასჯით ცდილობენ. ეს შინაგან ენერგიას თრგუნავს და განვითარების შესაძლებლობა მინიმუმამდე დაჰყავს. მეორე მოდელი უფრო მაღალი დონისაა: ცუდისთვის ლანძღვის ნაცვლად, ჯერ კარგისთვის უნდა შეაქოთ.

ამ უკანსკნელ დებულებას ეხმიანება მათ მიერ წარმოდგენილი ფრაგმენტები ფრანც კაფკას ნაწარმოებიდან „წერილი მამას“, სადაც ახსნილია, თუ რატომ ეშინოდა შვილს მამის.

„ამასწინათ მკითხე, მაინც რატომ ვამბობ, რომ შენი მეშინია. როგორც ყოველთვის, არ ვიცოდი, რა მეპასუხა, ნაწილობრივ იმიტომ, რომ, შენი ისევ მეშინია და ამ შიშს საფუძვლად იმდენი წვრილმანი უდევს, მეგონა მათ ბოლომდე გააზრებას ვერასოდეს შევძლებდი. შევეცდები წერილით გიპასუხო ამ კითხვაზე, თუმცა, ალბათ, არც ეს იქნება სრულყოფილი პასუხი, რადგან წერის დროსაც კი შენს გავლენას ვგრძნობ და შიში მიპყრობს, რაც შემდეგ გონებაში ირევა და თავგზას მაკარგვინებს...“

„ამასწინათ მითხარი: ყოველთვის მიყვარდი, თუმცა გარეგნულად ამას ისე ვერ ვავლენდი, როგორც სხვა მამები, რადგან მათსავით თამაში არ შემიძლიაო“. იცი, მამა, შენს სიკეთეში არასოდეს დავეჭვებულვარ, თუმცა მაინც ვერ დაგეთანხმები. თამაში მართლაც არ გეხერხება, მაგრამ ამის გამო იმის მტკიცება, რომ სხვა მამები თამაშობენ, ან სისულელეა, რომელზეც არ უნდა იკამათო, ან – რაც უფრო სწორად მიმაჩნია – ჩვენს ურთიერთობაში რაღაც ვერ არის რიგზე, რაშიაც მეც ისევე ვარ დამნაშავე, როგორც შენ, თუნდაც უნებლიედ“.

„მართალია, შენ კეთილშობილი და ძლიერი ხარ, მაგრამ ყველა ბავშვი არ არის უშიშარი და არა აქვს იმდენი ნებისყოფა, რომ ფარულ სიკეთეს ჩასწვდეს, მხოლოდ ისე მექცეოდი, როგორიც თვითონ ხარ: ძლიერი, ხმაურიანი, მრისხანე... მესმის, რომ გინდოდა ჩემგან ძლიერი, მამაცი ყმაწვილი დაგეყენებინა, მაგრამ ეს შეუძლებელი იყო.

ბავშვობიდან ზუსტად მახსენდება ერთი შემთხვევა. იქნებ შენც გახსოვს. ერთხელ, ღამით, გამუდმებით წყალს ვითხოვდი, წყურვილის გამო კი არა, შეიძლება უფრო იმიტომ, რომ გამებრაზებინე, ანდა ლაპარაკი მინდოდა, როდესაც რამდენიმე მწარე დამუქრებამ შედეგი ვერ გამოიღო, საწოლიდან ამაყენე, დერეფანში გამიყვანე და რამდენიმე ხანს პერანგისამარა იქ, დაკეტილი კარის წინ, მარტო დამტოვე. ვერ ვიტყვი, რომ ეს უსამართლობა იყო, მაშინ ალბათ მხოლოდ ამ გზით მოიპოვებდი ღამის სიმყუდროვეს. ამის გახსენებით მხოლოდ შენი აღზრდის მეთოდებისა და ჩემზე მათი ზემოქმედების ჩვენება მინდოდა... წლების შემდეგაც კი ვიტანჯებოდი მოგონებებით, რომ ეს ბუმბერაზი კაცი, მამაჩემი, ღამით, თითქოს უმიზეზოდ მოვიდოდა, საწოლიდან ამაყენებდა და დერეფანში მარტო დამტოვებდა. აი, თურმე როგორი არარაობა ვყოფილვარ მისთვის“.

ოჯახის ფსიქოლოგიური კლიმატის თეორიული მიმოხილვის შემდეგ აღზრდის ფრანც კაფკას მამისეულ მეთოდს მე-8ბ კლასელის მშობელმა ანა ფილიპოვამ დაუპირისპირა მარკ ტვენის მეთოდი „ტომ სოიერის თავგადასავლიდან“. როდესაც დეიდა თავისი აბეზარი, ცელქი და მოუსვენარი დისშვილის დასასჯელად ტომს მიუახლოვდა, როგორ შეეცოდა გასაწკეპლად და ტირილი დაიწყო. ეს საკმარისი აღმოჩნდა იმისთვის, რომ ტომი დეიდას მიფერებოდა და თავისი საქციელი მოენანიებინა.

კონფერენციის მონაწილეთა ინტერესი გამოიწვია ტ. ვორობიევას თემამ „ბავშვები და ფული“. მომხსენებელმა მშობლების წინაშე ინგლისელი მეცნიერის დონალდ ტერენის ერთ-ერთი ტესტი ამოცანის სახით დააყენა:

ოჯახში დაგეკარგათ წვრილი ფული. იცით, რომ იგი თქვენმა შვილმა მოიპარა.

როგორ მოიქცევით?

უნდა ჰქონდეს თუ არა მოზარდს ჯიბის ფული?

მშობელთა პასუხები სხვადასხვანაირი იყო:

რა საჭიროა მოსწავლეს ფული ჰქონდეს! ხომ არსებობს სამგზავრო აბონემენტები, კვების ტალონები სკოლაში...

თუ ამხანაგს აქვს ერთი ლარი, ჩემს შვილს კი ცარიელი ჯიბე, იმ სხვამ ნაყინი იყიდა, ამას კი საშუალება არა აქვს, განა გული არ დაწყდება!

რას ჰქვია „ამხანაგს აქვს“, „გული დასწყდება“ – ყოველთვის რომ ფული ედოს ჯიბეში – დღეს ნაყინს მოინდომებს, ხვალ შეიძლება კათხა ლუდი იყიდოს... შემდეგ?

დავუშვათ, ჩვენ არ მივეცით ფული. ერთ დღეს კი შევნიშნე, რომ ლამაზი სათვალე უკეთია, მაშინ რაღა ვქნა?

გამოდის რომ, თუ მოსწავლეს ჯიბის ფული არ აქვს, შესაძლებელია უწესო გზას დაადგეს, თუ მის ჯიბეზე ვიზრუნებთ, შესაძლებელია მისი მოთხოვნილებები გაიზარდოს.

შევნიშნე, რომ წვრილი ფული დაიკარგა, ეჭვი ჩემს მეექვსეკლასელ ბიჭზე მაქვს. მე მას დავპატიჟებ ნაყინზე და როცა საქმე ყიდვაზე მიდგება, ვეტყვი, რომ სწორედ ის წვრილი ფული დამაკლდა, რომლითაც ნაყინი უნდა მეყიდა.

არ გავამჟღავნებ ეჭვს, თუ მიეჩვია შვილი ქურდის სახელს, მეორედ უფრო გაუადვილდება ქურდობა, ზოგადად ვიტყოდი, რომ დაიკარგა წვრილი ფული. ჩვენი ოჯახი ისე ცხოვრობს, რომ ასეთი დანაკლისი შესამჩნევია.

ყველაზე მეტი მომხრე აღმოაჩნდა ერთი მშობლის წინადადებას „მიზნობრივი“ ფულის შესახებ, რაც იმას ნიშნავს, რომ მშობელმა იცის, რისთვის მისცა შვილს ფული და კონტროლიც ამ შემთხვევაში გაიოლებულია.

მომხსენებლის დასკვნა ასე ჩამოყალიბდა: თუ შვილს ჯიბის ფული თეთრამდე დავუთვალეთ და ისე მივუზომეთ, ამით მას ეკონომიას, მომჭირნეობას ვერ ვასწავლით. თავისუფლების გარეშე არ არსებობს პასუხისმგებლობის გრძნობის აღზრდა. თავისუფლება კი იმის შეგრძნებაა, თუ რა საშუალებით აქვს ოჯახს ფული მოპოვებული. ფულის მიღმა მაცდური ეშმაკია ჩასაფრებული. თუ პატიოსანი შრომით აქვს მშობელს ფული მოპოვებული – აქედან აიღებს სათავეს ჩვენი შვილების დამოკიდებულება ფულისადმი, მისი მოთხოვნილების ზომიერება. აქედან ჩაეყრება საფუძველი ჩვენი შვილების პატივისცემას ჩვენი შრომისადმი და ამ შრომით მოპოვებული ლარისადმი.

დასასრულ, სკოლის დირექტორმა, ქალბატონმა **ნათელა ნატროშვილმა** მადლობა გადაუხადა მომხსენებლებსა და დამსწრე საზოგადოებას. ხაზი გაუსვა იმას, რომ ბავშვის აღზრდა სიბრძნეს და სიფრთხილეს ითხოვს, რომ „საუკეთესო გზა ბავშვის დახმარებისა, მშობლის დახმარებაა“ (ზ. ფროიდი). მასწავლებელი, მშობელი ბავშვსა და სახელმწიფოს შორის გადებული უჩინარი ხიდია და ამ ხიდზე გადასვლის საპატიო მისიას ემსახურება ჩვენი სკოლის კლუბი „დედები და ბებიები“.

როზა ირემაშვილი
პედაგოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი,
დამსახურებული ჟურნალისტი

მერი ბაბულაიძე
სკოლის საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერი

„...მაგალითი ყრმათა“

8 ივნისს თბილისის არასახელმწიფო საერო მრავალპროფილიანი სკოლა-ლიცეუმის „NK“ ეროვნული განათლება (დამფუძნებელი და დირექტორი – **ნუგზარ ყენია**) IX, X, XI კლასების მოსწავლეებმა, ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში, წარმოადგინეს დიდი ქართველი მეცნიერისა და საზოგადო მოღვაწის აკადემიკოს **კორნელი კეკელიძისადმი** მიძღვნილი ღონისძიება თემაზე: „გვირგვინი მხცოვანთა და მაგალითი ყრმათა.“

XX საუკუნის დასაწყისში, მაშინ, როდესაც ქართული მეცნიერება და კულტურა განიცდიდა კოლონიალურ ჩაგვრას, იდევნებოდა ყოველგვარი გამოვლინება ეროვნული სულისკვეთებისა, სრულიად მივიწყებული იყო ქართული კულტურის ღირსშესანიშნავი ძეგლები. სწორედ ამ დროს სამოღვაწეო ასპარეზზე გამოდის კორნელი კეკელიძე, რომლის შრომები ეხმარებოდა ქართველთა განმათავისუფლებელ მოძრაობას, ხელს უწყობდა ეროვნული თვითშეგნების გაღვიძებას და ახალგაზრდა თაობის აღზრდას პატრიოტულ იდეალებზე.

სკოლა-ლიცეუმის დირექტორის და პედაგოგების სურვილია, მოსწავლეები უფრო ღრმად გაეცნონ კორნელი კეკელიძის ცხოვრებას, ღვაწლს, რათა მეტი გულისხმიერებით მოჰკიდონ ხელი ძველი ქართული მწერლობის შესწავლას.

საყურადღებოა ის ფაქტი, რომ IX, X, XI კლასის მოსწავლეებმა პედაგოგების – **ლია გიგიტაშვილისა** და **ხათუნა გეჯაძის** დახმარებით მოიძიეს და დაამუშავეს საპრეზენტაციო თემა.

სკოლა-ლიცეუმის დირექტორმა ნუგზარ ყენიამ სკოლის აღსაზრდელები წარუდგინა დამსწრე საზოგადოებას – ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის დირექტორს **ბუბა კუდავას**, პროფესორ **მიხეილ ქავთარიას** (კორნელი კეკელიძის დისშვილი), პროფესორ **ზაზა ალექსიძეს**, ცენტრის მეცნიერ-თანამშრომლებს. მოსწავლეებმა შეძლეს ამომწურავად ეჩვენებინათ სტუმრებისთვის კორნელი კეკელიძის მიერ განვლილი შემოქმედებითი ცხოვრება. პრეზენტაციაზე გამოყენებულ იქნა სატელევიზიო და რადიო ჩანაწერები, სადაც მეცნიერი საუბრობს თავისი დღის განრიგისა და მუშაობის შესახებ.

პრეზენტაციამ დიდი შთაბეჭდილება დატოვა დამსწრე საზოგადოებაზე. მათ შეფასებებში აღინიშნა სკოლა-ლიცეუმ „NK“-ს მიერ გატარებული სწორი საგანმანათლებლო პოლიტიკა, ის გეზი, რომელიც ემსახურება მოსწავლე ახალგაზრდობის ინტერესების გაღვიძებას ქართული მწერლობის შესწავლის საქმეში.

სასიხარულოა, რომ პრეზენტაციის დასრულების შემდეგ, ბატონებმა ნუგზარ ყენიამ და ბუბა კუდავამ შემდგომი თანამშრომლობის სურვილი გამოთქვეს, რომლის მეშვეობითაც მოსწავლეები ჩაერთვებიან საინტერესო ექსპედიციებსა და პრეზენტაციებში.

მარინა ბენიძე

ხარისხზე ორიენტირებული სკოლა

თელავის №9 საჯარო სკოლა (დირექტორი – **ნანა თვალიაშვილი**) დაარსებიდან ორ ათეულ წელს ითვლის. სკოლის ისტორიაში ბევრი სასიხარულო და საამაყო ფურცელია ჩაწერილი, გამონაკლისი არც წლევანდელი სასწავლო წელი იყო.

უამრავი წარმატება გვქონდა, რაც თითოეულ ჩვენგანში სიხარულსა და სიამაყის განცდას იწვევდა და გვაიმედებდა. სკოლა აქტიურადაა ჩართული საქართველოში მიმდინარე განათლების რეფორმაში – ინერგება სწავლების ინოვაციური მეთოდები, ინტერაქტიური სტრატეგიები, თანამშრომლობაზე დამყარებული მასწავლებელ-მოსწავლის ურთიერთობა, მოსწავლისა და შედეგზე ორიენტირებული სწავლა-სწავლება სკოლის ძირითადი მიმართულებებია. ამავე დროს, მიმდინარეობს აქტიური, საინტერესო სასკოლო და კლასგარეშე საქმიანობა.

ჩვენი მოსწავლეები მონაწილეობდნენ ეროვნულ სასკოლო ოლიმპიადაში, სასკოლო რაიონულ და რესპუბლიკურ კონფერენციებში, განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ გამოცხადებულ კონკურსებსა და პროექტებში, რაიონულ ღონისძიებებში (სპორტული, მუსიკალური, ქორეოგრაფიული, თეატრალური), „ჩალღარის“ სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ ჩატარებულ რესპუბლიკურ ტურებში. ისინი მუდმივად არიან ჩართული ინტელექტუალურ თამაშებში და მაღალ შედეგებს აღწევენ.

განსაკუთრებით გვახარებს ეროვნული სასწავლო ოლიმპიადის შედეგები. ოლიმპიადის II ტური ოცდაშვიდმა მოსწავლემ გადალახა, III ტური – ექვსმა, რესპუბლიკის მაშტაბით, პირველ ათეულში მოხვდნენ და მოსწავლეთა საზაფხულო ბანაკში არიან მიწვეული. გვეამაყება პირველ ადგილზე გასული XII კლასის მოსწავლე **სალომე ყარაულაშვილის** წარმატება, რომელიც ეროვნულ სასწავლო ოლიმპიადაში გამარჯვებულ მოსწავლეებთან ერთად საქართველოს პრეზიდენტ **მიხეილ სააკაშვილთან** იყო მიწვეული. მას ფასიანი საჩუქარი გადაეცა.

ჩვენი სკოლის მოსწავლეებმა წარმატება მოიპოვეს 64-ე სასწავლო-შემოქმედებით რესპუბლიკურ კონფერენციაზე. ხუთი მოსწავლე დაჯილდოვდა I ხარისხის დიპლომით, შვიდი – II ხარისხის დიპლომითა და სიგელით, მადლობის ფურცლები გადაეცათ მოსწავლეებსა და პედაგოგებს. I, II, III ხარისხის დიპლომებით, სიგელებით და მადლობის ფურცლებით ტოლს არ ვუდებთ რაიონის სკოლებს.

გვჯერა, სიახლის ძიება, თავდაუზოგავი შრომა, საქმის, სკოლის დიდი სიყვარული კიდევ ბევრს შეაძლებინებს ჩვენს მოსწავლეებსა და პედაგოგებს მომავალში.

ეკატერინე ნიკოლოზიშვილი

თელავის №9 საჯარო სკოლის დირექტორის მოადგილე სასწავლო-აღმზრდელობით დარგში

საქართველოო ლამაზო

მხიარული, თან სევდიანი განწყობილება სუფევს ახალციხის ილია ჭავჭავაძის სახელობის №5 საჯარო სკოლის IVდ კლასში. მოსწავლეები ემშვიდობებიან თავიანთ პირველ მასწავლებელს, **იზო მარტინენკოს**, საყვარელ საკლასო ოთახს.

ლამაზად ჩაცმულმა გოგო-ბიჭებმა სკოლის დარბაზში გადაინაცვლეს. ისმის მუსიკის ჰანგები, დარბაზი სადღესასწაულოდაა მორთული, კედელს ამშვენებს წარწერა „საქართველოო ლამაზო“. დარბაზი სავსეა მასწავლებლებით, მოსწავლეთა მშობლებით. მათ მიესალმა სკოლის დირექტორი **ჟენია მერაბიშვილი**.

ზეიმი დაიწყო საქართველოს ჰიმნით, რომელიც მოსწავლეებმა შეასრულეს. შემდეგ წარმოადგინეს მონტაჟი საქართველოზე. ისინი მხატვრულად წარმოთქვამდნენ ქართველ პოეტთა ლექსებს, ციტატებს ლექსებიდან, რომელიც გამთბარი იყო საქართველოს სიყვარულით. მონტაჟს ერთვოდა სიმღერები საქართველოზე.

ზეიმი დაამთავრა მოსწავლემ **ირაკლი დავლაშერიძემ** შემდეგი სიტყვებით:

„ამას გევედრები მაცხოვარო,
ლოცვა შეისმინე ჩემი
ისევ ამიყვავე საქართველო
ნუ მოუმრავლდება მტერი“.

დასასრულს ზეიმი შეაფასა სკოლის დირექტორმა. გაწეული შრომისთვის მან შეაქო ზეიმის მონაწილე მოსწავლეები: **გ. გოგოლაძე, ო. სამსონიძე, ხ. ნოზაძე, ა. ანანიაშვილი, ი. დავლაშერიძე,** რომლებმაც მხატვრულად წაიკითხეს ანა კალანდაძის, მუხრან მაჭავარიანის, მურმან ლებანიძის, ირაკლი აბაშიძის ლექსები. ქალბატონმა ჟენიამ წარმატება უსურვა IV კლასის მოსწავლეებს.

თეა ივანიძე

ახალციხის მე-5 საჯარო სკოლის ორგანიზატორი

სიურეალისტურ სამყაროში მოგზაურობა

ყოველ ადამიანს აქვს ფანტაზიის სამყარო, რომელშიც ზღაპრული ფერები ჭარბობს. იქ ყოველთვის იდუმალებით მოცული, ამოუხსნელი და შეუცნობელი მეფობს. სწორედ ასეთი სიზმრისა და ოცნების სამყაროში იმოგზაურეს 2010 წლის 4 მაისს და თანამგზავრებად გაიხადეს დამსწრე საზოგადოება – წინანდლის საგანმანათლებლო ცენტრის დირექტორი **რევაზ აფხაზავა**, დამფუძნებელი **ანა ბაგრატიონ-გრუზინსკი, ირაკლი ფიფია**, სკოლის დირექტორი: **ციალა ბუიშვილი** – ქვემო ხოდაშნის საჯარო სკოლის VIII კლასის მოსწავლეებმა, რომელთაც წინანდლის ალ. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში ჩატარებული ინტეგრირებული გაკვეთილი ხელოვნებასა და გეოგრაფიაში (მასწავლებლები: **ლ. ხალიჩაშვილი, ლ. ქარელი**) სიურეალიზმს და მის წარმომადგენელს სალვადორ დალის მიუძღვნეს.

გაკვეთილი წარმოდგენილი იყო პროექტის სახით (ხელმძღვანელი – ხელოვნების მასწავლებელი **ლ. ხალიჩაშვილი**), პროექტის თემა იყო „სიურეალიზმი – სიზმრისა და ოცნების სამყარო სალვადორ დალის შემოქმედებაში“. მასწავლებელმა გამოიყენა ალ. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში მოწყობილი დალის შემოქმედების გამოფენა, რომელმაც ერთგვარი ფონი შეუქმნა გაკვეთილის მსვლელობას. სალვადორ დალის გამოფენამ, რომელმაც საქართველოს არაერთი კუთხის მკვიდრთა ინტერესი გამოიწვია, მხატვრის მიერ შექმნილი ზებუნებრივი სამყარო გადაუშალა მოსწავლეებს და მისი თანამოაზრე გახადა.

ბავშვები გულისყურით მოეკიდნენ დავალებას, დალის იდუმალი სიზმრებითა და ზმანებებით შთაგონებულმა შემოქმედებამ მოსწავლეთა ინტერესების ფართო სფერო მოიცვა. ჯგუფური მუშაობის გზით მათ მოიპოვეს ინფორმაცია ამ დიდებული მხატვრის შესახებ და სცადეს შეეღწიათ მისი ოცნებებისა და ფანტაზიების სამყაროში. ჯგუფები განსხვავებული და მრავლისმომცველი მოხსენებებით წარდგნენ. მათ შეძლეს, დალის ცხოვრების ყველა სფეროს შეხებოდნენ და შემოქმედებისა და ბიოგრაფიული ცნობების გარდა ამ დიდებული ადამიანის ენამოსწრებული გამონათქვამებიც გაეცნოთ გაკვეთილის მონაწილეებისათვის.

თანაკლასელთა ნამუშევრების დათვალიერებისა და აზრის დაფიქსირების შემდეგ გაკვეთილი გაახალისა სიურეალისტების საყვარელმა თამაშმა – „სიტყვობანამ”. თამაში მიმდინარეობდა არა სიტყვებით, არამედ ნახატებით. მოსწავლეებმა ხალისით შეასრულეს პრაქტიკული სამუშაო და შეეცადნენ, სასურველი მასალით გამოესახათ სიურეალისტური ნამუშევრები. გაკვეთილი გააგრძელა რუბრიკამ – „ჩვენი ფანტაზიის სამყაროში“.

ჯგუფურმა მუშაობამ გამოკვეთა, რომ ბავშვებს შეუძლიათ თავისუფლად იმსჯელონ ხელოვნების ამა თუ იმ საკითხზე. დააფიქსირონ საკუთარი აზრი და განწყობა, შეიგრძნონ ხელოვნების თითოეული ნიმუში და სწორი დასკვნები გამოიტანონ. გაკვეთილის ბოლოს ამავე კლასის მოსწავლემ **ჟანეტა ბურნაძემ** წარმოადგინა ორიგინალური, ნატიფი ნამუშევრები და დამსწრეთა ინტერესი გამოიწვია.

პროექტის ხელმძღვანელმა ლ. ხალიჩაშვილმა მადლობა გადაუხადა მოსწავლეებს აქტიური მუშაობისათვის, ინგლისური ენის მასწავლებელს **თ. ბუქვაიძეს** მასალის ინტერნეტით მოძიება-თარგმნისათვის, მშობელს – **თ. ბატიაშვილს** თანადგომისათვის, დამსწრე საზოგადოებას და მუზეუმის თანამშრომლებს სასიამოვნო გარემოს შექმნისათვის.

წინანდლის საგანმანათლებლო ცენტრის დირექტორმა რევაზ აფხაზავამ და დამფუძნებელმა ანა ბაგრატიონმა მასწავლებლებს – ლ. ხალიჩაშვილს და ლ. ქარელს, ასევე ჯგუფის ლიდერებს საზეიმოდ გადასცეს სერტიფიკატები – ალ. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში საგანმანათლებლო პროექტის წარმატებით დაგეგმვისა და განხორციელებისათვის. ქვემო ხოდაშნის საჯარო სკოლის VIIIკლასის მოსწავლეებმა საუკეთესო განწყობით დატოვეს მუზეუმი, თან გამოჰყვათ შეგრძნება, რომ სალვადორ დალი საქართველოშია...

მარინა ბენიძე

სპორტი

თბილისმა მოზარდები შეკრიბა

სამშაბათს ლეილა მესხის ჩოგბურთის აკადემიის კორტებზე დამთავრდა „თბილისის თასის“ გათამაშება 14 და 16 წლამდელ ჩოგბურთელთა შორის. ჩვენმა სპორტსმენებმა უფრო მეტი წარმატებით 16-იან ვაჟებში იასპარეზეს, სადაც ქართული ფინალი გაიმართა – **მიხეილ ხმიადაშვილმა ალექსანდრე დავლიანიძე** სამ სეტში დაამარცხა: 6:7; 6:4; 6:0. დავლიანიძემ ტურნირზე ოქროს მედალი მაინც მოიპოვა – წყვილთა ტურნირში თანაგუნდელ **ლუკა ფილფანთან** ერთად **პასკალ კლოსისა** და **პიოტრ ლომასკის** პოლონური დუეტი, ასევე, სამ სეტში დაჯაბნა: 5:7; 6:2; 10:2.

ქართული ფინალი ამ ასაკის გოგონათა ტურნირშიც გაიმართა, ოღონდ გამარჯვებული **თინა ფიჩხაძე** რუსეთის ღირსებას იცავდა. მან გადამწყვეტ შეხვედრაში პირწმინდად აჯობა ჩვენი ნაკრების წევრ **ანი გოგვაძეს** – 6:1; 7:5. ფიჩხაძემ თბილისიდან მეორე ოქროც წაიღო – წყვილებშიც იმარჯვა თანაგუნდელ **ალინა ზუბკოვასთან** დუეტში.

მხოლოდ ერთი ოქროს მედალი ვირგუნეთ 14-წლიანთა ტურნირში – ის წყვილებში მოთამაშე **ალექსანდრე ბაკშმა** და **შოთა მეფარიძემ** მოიპოვეს. ფინალში მათ მოლდოველი **მაქსიმ ბულატისა** და ბერძენი **სტეფანოს ციციპასის** ინტერნაციონალური დუეტი ორ სეტში დაამარცხეს – 6:1; 7:6. მეფარიძე პირად პირველობაზეც ფინალში გავიდა, მაგრამ სომეხ **მიხეილ ავეტისიანთან** წააგო: 1:6; 2:6. ამ ასაკში ფინალისტი გოგოებშიც გვყავდა, მაგრამ იქაც დავმარცხდით – **ირინე ყარანგოზიშვილმა** თურქ **ეგე ტომისთან** 1:6; 2:6 დათმო შეხვედრა.

ამ ტურნირის მონაწილეებმა ახლა „დინამოს“ კორტებზე გადაინაცვლეს, სადაც უდროოდ დაღუპული დედა-შვილის, ახლო წარსულის სახელოვანი ჩოგბურთელისა და შემდგომში მწვრთნელის რენე აბჟანდაძის და მისი ტრაგიკულად გარდაცვლილი ვაჟის, დათო გოგილაშვილის ხსოვნის ტურნირი – „რენეს და დათოს თასი“ ტარდება. ისიც ზუსტად იმავე ასაკობრივ ჯგუფებში იმართება და მასში 13 ქვეყნის 130-მდე მოზარდი მონაწილეობს.

ჭაბუკები ევროპას მიადგნენ

25-27 ივნისს, ჩეხურ ტეპლიცეში, ჭაბუკთა ევროპის ჩემპიონატი გაიმართება, რომელშიც საქართველოს ღირსებას **გელა კელეხაშვილი** (50), **ომარ ნიაზაშვილი** (55), **მიხეილ მეზურნიშვილი** (60), **პავლე ქავთარაძე** (66), **თამაზ ონიანი** (73), **ლაშა ტაველური** (81), **ომარ გასიტაშვილი** (90) და **კარლო ნემსიწვერიძე** (+90) დაიცავენ. ეს ტურნირი ჩვენი ვაჟთა ნაკრების თავკაც **რამაზ ჩოჩიშვილისთვის** პირველი ოფიციალური შეჯიბრებაა ნაკრების მთავარი მწვრთნელის რანგში. მწვრთნელის არ იყოს, შეგირდთა უმეტესობასაც დებიუტი ექნება ევროპის ჩემპიონატზე.

მწვრთნელმა ეს შემადგენლობა საქართველოს ჩემპიონატისა და რამდენიმე საერთაშორისო ტურნირის შედეგების მიხედვით შეარჩია. ამათგან მეზურნიშვილს, ქავთარაძეს, ტაველურს და გასიტაშვილს სწორედ უცხოეთში მოუწიათ თავიანთი სიძლიერის დამტკიცება, თორემ საქართველოს პირველობაზე ფინალური შეხვედრები წააგეს.

გუნდმა ევროპის ჩემპიონატისთვის მზადების სრული ციკლი გაიარა და რაც მთვარია – წარმატებით. საბედნიეროდ, ყველა ჯანმრთელადაა და ტურნირს სრულ მზადყოფნაში ხვდება. მათ შორის, თამაზ ონიანიც, რომელიც ერთ-ერთ ბოლო ვარჯიშზე დაშავდა – მხარი იტკინა და გაჩნდა საშიშროება, რომ ამ ჩემპიონატზე ვერ იჭიდავებდა. საბედნიეროდ, ტრავმა არც ისე სერიოზული აღმოჩნდა და ნაკრების ერთ-ერთი ლიდერიც მიდის ჩეხეთში, არადა, მან ყველა შესარჩევი ტურნირი მოიგო, სადაც კი იჭიდავა.

ვაჟების გვერდით, ჩეხეთში ჩვენგან ორი გოგოც იჭიდავებს – **მარიამ ციხელაშვილი** (52) და მძიმეწონოსანი **ელენე ქებაძე**. ვაჟებისგან ხომ ველოდებით მედლებს, მაგრამ არც გოგოებისგან გამოვრიცხავთ წარმატებას. მაგალითად, ქებაძემ ანთალიაში გამართული ჭაბუკთა ევროპის თასიც მოიგო.

ახალგაზრდული ევროპა

27 ივნისს თავისუფალი სტილით მოჭიდავე ახალგაზრდული ნაკრები ბულგარულ სამოკოვოში გაფრინდება ევროპის ჩემპიონატში საჭიდაოდ. ნაკრების თავკაცმა **ნუგზარ სხირელმა** საასპარეზოდ **ლაშა ტალახაძე** (50), **ვლადიმერ ხინჩეგაშვილი** (55), **თენგიზ ჩოჩიშვილი** (60), **დავით ტლაშაძე** (66), **დავით ხუციშვილი** (74), **დავით მარსაგიშვილი** (84), **თორნიკე ხიდეშელი** (96), **გიორგი საკანდელიძე** (120) შეარჩია. მწვრთნელი, ძირითადად, საქართველოს ჩემპიონებს დაეყრდნო. თუმცა მათ ეს წარმატება მერე უცხოეთშიც ჩინებულად დაიცვეს და ნაკრების კარიც საბოლოოდ მხოლოდ ამის შემდეგ გაეხსნათ. ჩემპიონებში ერთადერთი გამონაკლისი მხოლოდ 55 კილოგრამ წონით კატეგორიაში მოხდა – სხირელმა საქართველოს ჩემპიონსა და ევროპის შარშანდელ მესამე პრიზიორ **ლაშა ლომთაძეს** ხინჩეგაშვილი ამჯობინა.

ეს გუნდი ტიტულოვანთა ნაკლებობას არ განიცდის – მარსაგიშვილი და საკანდელიძე ამ ასაკში ევროპის შარშანდელი ვიცე-ჩემპიონები არიან, ხუციშვილი – მესამე პრიზიორი. ამასთან, საკანდელიძემ შარშანვე ვერცხლი ახალგაზრდებში მსოფლიოს პირველობაზეც მოიპოვა, მარსაგიშვილმა კი იქ ბრინჯაო ირგუნა. ტალახაძე, ჩოჩიშვილი და ტლაშაძე დებიუტანტები არიან.

ცხადია, გუნდის უმთავრეს ლიდერად კვლავაც ის სამეული რჩება, ვინც შარშანდელ ევროპაზეც მედალი მოიპოვა – ხუციშვილი, მარსაგიშვილი, საკანდელიძე, თუმცა მედლის მოპოვების ნაკლები შანსი არც ჭაბუკებში ევროპის ჩემპიონ ხიდეშელს და უნიჭიერეს ხინჩეგაშვილსაც აქვთ. ხინჩეგაშვილი ახალგაზრდებსა და ჭაბუკებში ევროპის ჩემპიონია, ახალგაზრდებში – მსოფლიოს პრიზიორი, მაგრამ მაშინ ის 50 კილოგრამ წონით კატეგორიაში გამოდიოდა, 55-ში გადმოსვლის შემდეგ კი გაუჭირდა შედეგების ჩვენება. იმედია, ეს ჩემპიონატი მისი შემობრუნების დასაწყისად იქცევა.

„თავისუფალთა“ ტურნირის დასრულების შემდეგ სამოკოვოში ბერძენ-რომაელთა ანალოგიური ჩემპიონატიც ჩატარდება, სადაც საქართველოდან **თორნიკე მახარაძე** (50), **მინდია წულუკიძე** (55), **ქემალ ხარაბაძე** (60), **საჩინო დავითაია** (66), **უჩა ჩიტიაშვილი** (74), **არსენ კახაბრიშვილი** (84), **ვასილ იმერლიშვილი** (96), **შალვა გოგისვანიძე** (120) იჭიდავებენ.

შარშანდელთან შედარებით, ეს შემადგენლობა დიდად არცაა გადახალისებული, თუმცა ახალი სახეებიც არიან – მახარაძე, დავითაია და ჩიტიაშვილი პირველად იჭიდავებენ ამ ნაკრებში. ვფიქრობთ, ამ გუნდისთვის დიდი შენაძენია იმერლიშვილიც, რომელსაც აქ დებიუტი შარშანწინ ჰქონდა, მაგრამ მას შემდეგ დიდი ნაბიჯი გადადგა წინ. მან ახლახან დამთავრებულ კარტოზიას სახელობის „ოქროს დიდ პრიზზე“ კარგი გამოსვლით დაგვამახსოვრა თავი – ფინალში გავიდა, იქ კი უზბეკეთის სახელით მოასპარეზე ოლიმპიადის ვიცე-ჩემპიონ **დავით სალდაძესთან** დამარცხდა, რომელიც 19 წლის ბიჭს მამად შეეფერება. მან ნაკრებში ევროპის შარშანდელი ჩემპიონი **ვლადიმერ ქარჩავა** შეცვალა, რომელიც უკვე უფროსებში გადავიდა. ძველი შემადგენლობიდან ვინც დარჩა გუნდში, გოგისვანიძის გარდა, ყველა ტიტულოვანია – ხარაბაძე ევროპის შარშანდელი მესამე პრიზიორია, კახაბრიშვილმა იგივე წარმატებას ორი წლის წინ მიაღწია, წულუკიძე კი ევროპის მოქმედი ჩემპიონია, ოღონდ ეს ტიტული შარშან თბილისში გამართულ ევროპის პირველობაზე ქვედა წონაში მოიპოვა. შარშანვე მედლისთვის გოგისვანიძემაც იბრძოლა – ანკარაში, ახალგაზრდების მსოფლიოს პირველობაზე ბრინჯაოსთვის ბრძოლაში ირანელ **ბაშირ ბაბაჯანზადეჰთან** დამარცხდა.

ქევხიშვილმა ევროპაც მოიგო

ამერიკაში მცხოვრებმა ქართველმა მძლეოსანმა, ბირთვის მკვრელმა **მარიამ ქევხიშვილმა** იქაურ საუნივერსიტეტო ლიგებში თუ შტატების პირველობაზე მოპოვებულ წარმატებებს ახლახან კიდევ ერთი დაურთო – მალტაში ევროპის ჩემპიონატის მესამე ლიგაში ბირთვი კვლავაც ჩვეულად თამამად გაჰკრა და ყველაზე შორს გადააგდო – 17,28. მართალია, ეს არაა მისი პირადი რეკორდი, მაგრამ საჩემპიონოდ სავსებით საკმარისი გამოდგა.

ამავე ტურნირზე ჩვენებურებმა ოქროს კიდევ ორი მედალი მოიპოვეს – 400 მეტრზე სირბილში უბერებელმა **ზილბერტ ზილბერშტეინმა** გაიმარჯვა, 110-ზე თარჯრბენში კი ყველას **დავით ილარიანმა** აჯობა. გუნდურ ჩათვლაში ქართველი მძლეოსნები მეათე ადგილზე გავიდნენ.

ირაკლი თავაძე

* * *

საქართველოს პრეზიდენტის მიერ ინიცირებული პროექტის ფარგლებში, რომელიც სკოლებში ფიზიკური კულტურის გაკვეთილების სპორტის გაკვეთილებით ჩანაცვლებას ითვალისწინებს, თბილისის 51-ე საჯარო სკოლის სპორტულ დარბაზში კალათბურთის საფინალო მატჩი ჩატარდა VII და VIII კლასებს შორის, საბაზო საფეხურის ჩემპიონის გამოსავლენად. თამაშში მონაწილეობა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრმა **დიმიტრი შაშკინმა** და სკოლის დირექტორმა **დავით ლაგვილავამ** მიიღეს.

რეფორმის ფარგლებში, 51-ე საჯარო სკოლის საბაზო და საშუალო საფეხურის ფიზიკური კულტურის გაკვეთილები სპორტის გაკვეთილებით შეიცვალა, ბიჭებში – კალათბურთით, გოგონებში – ფრენბურთით. ჩატარდა სასკოლო ჩემპიონატები ორივე საფეხურზე, გამოვლინდნენ გამარჯვებული გუნდებიც, რომლებიც საქალაქო ან რესპუბლიკური ჩემპიონატის ჩატარების შემთხვევაში, თბილისის 51-ე საჯარო სკოლას წარმოადგენენ. ახალი სასწავლო წლიდან დაგეგმილია დაწყებით საფეხურზე მხატვრული ტანვარჯიშისა და კარატეს გაკვეთილების შემოტანა.

განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ, კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის სამინისტროსთან ერთად, სკოლებში ფიზიკური კულტურის გაკვეთილების სპორტის გაკვეთილებით ჩანაცვლების პროექტის განხორციელება 2009-2010 სასწავლო წლის III ტრიმესტრიდან დაიწყო. პირველ ეტაპზე შეირჩა 50 საპილოტე სკოლა, ხოლო სექტემბრიდან სპორტის გაკვეთილები ყველა სკოლაში დაინერგება.

* * *

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრმა, **დიმიტრი შაშკინმა** თბილისის 165-ე საჯარო სკოლაში ღია სპორტული მოედანი გახსნა. თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისი მოედნის მშენებლობა სამინისტროს საგანმანათლებლო და სამეცნიერო ინფრასტრუქტურის განვითარების სააგენტომ განახორციელა.

ახალი სტადიონი სპორტის სამი სახეობის – ფეხბურთის, კალათბურთისა და ფრენბურთის კომპლექსური სწავლების საშუალებას იძლევა. მიმდინარე წლის სექტემბრისთვის თბილისის 72 სკოლაში ახალი სპორტული დარბაზი და 28 საჯარო სკოლაში ღია სპორტული მოედანი მოეწყობა. ეს ის სკოლებია, სადაც არ იყო სპორტული ინფრასტრუქტურა, ან იყო ავარიულ მდგომარეობაში. უახლოეს მომავალში დედაქალაქის ყველა საჯარო სკოლას კეთილმოწყობილი სპორტული ინფრასტრუქტურა ექნება.

სკოლებში კეთილმოწყობილი დახურული და ღია სპორტული მოედნების მოწყობას განსაკუთრებული მნიშვნელობა იმ სიახლის ფონზე ენიჭება, რომელიც ახალი სასწავლო წლიდან საქართველოს ყველა საჯარო სკოლაში ფიზიკური აღზრდის გაკვეთილების ფიზიკური განათლებისა და სპორტის გაკვეთილებით ჩანაცვლებას გულისხმობს.

პრეზიდენტის მიერ ინიცირებული პროექტის პილოტირებისა და დანერგვის პროცესი, ქვეყნის მასშტაბით, შერჩეულ 48 სკოლაში წარიმართა. ეს ის სკოლებია, სადაც მეტ-ნაკლებად უკვე არსებობდა გარკვეული სპორტული ბაზა და შესაძლებელი იყო პროექტის განხორციელების დაწყება.

2010-2011 სასწავლო წლიდან ახალი პროექტი, ეროვნულ სასწავლო გეგმაში შესული ცვლილების საფუძველზე, რომელიც ფიზიკური განათლებისა და სპორტის სხვადასხვა სახეობების ინტეგრაციაში გამოიხატება და ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრებას გულისხმობს, საქართველოს ყველა საჯარო სკოლაში განხორციელდება.

გამომცემლობა „ოცდაერთი“

სასკოლო სახელმძღვანელოები 2010/2011 წლისთვის უცხოურ ენებში

სახელმძღვანელოები შექმნილია ქართველი და უცხოელი ავტორების ერთობლივი მონაწილეობით, ითვალისწინებს საქართველოში მცხოვრები მოსწავლეების ეროვნულ, ფსიქოლოგიურ და ასაკობრივ თავისებურებებს, ინტერესთა სფეროებს და იმ მიზნებს, რომელსაც ემსახურება უცხოური ენის შესწავლა საქართველოში.

სიახლე!

"Setting Out" (დ3) დაწყებითი სკოლისთვის, სწავლების III წელი, ავტორები: ტატიანა ბუკია, ბარი უოტსონი

1. სახელმძღვანელოს მასალა დაყოფილია 45-წუთიან გაკვეთილებად. თითო გაკვეთილი შეიცავს წაკითხვის/მოსასმენ ტექსტს და 3 სავარჯიშოს. მოსასმენი ტექსტები მოცემულია მოსწავლის წიგნის დანართში.
2. წიგნი საგანმანათლებლო ხასიათისაა: თემატიკა შეიცავს ინფორმაციას როგორც ბუნებათმეტყველების, ასევე ქვეყანათმცოდნეობისა და ინტერკულტურის სფეროებიდან, რომელიც წარმოდგენილია მოკლე მოთხრობების სახით.
3. წარმოებს რეგულარული ვარჯიში ოთხივე სამეტყველო უნარ-ჩვევაში (მოსმენა, ლაპარაკი, კითხვა, წერა). მოსწავლეები რეალურ სიტუაციებში ავითარებენ მრავალფეროვანი ლექსიკის გამოყენებით.
4. ყველა თემატური ერთეული სრულდება ენის პრაქტიკულად გამოყენებისთვის განკუთვნილი აქტივობით - ასაკისთვის შესაფერისი პროექტების შესრულებით.
5. მასწავლებლის წიგნის დანართში მოცემულია მრავალფეროვანი ენობრივი თამაშები.
6. სავარჯიშო რვეულის ახლებური მასალები მოსწავლეთა ავტონომიურობის სწავლისთვის.

სავარჯიშოები იძლევა მშობლიურ ენასთან პარალელების გავლების საშუალებას.

7. მეთოდური მოთხოვნებისთვის ტესტების შექმნას მასწავლებლებს ეთავაზობათ გამომცემლობის ვებგვერდის http://bukia21st.ge/ გამოყენებით (სერვისის სახით), ავტორების დახმარებით, ინდივიდური შეკითხვების შესაძლებლად - რომ ავტორთა მოსწავლეების მიერ მათ წინასწარ ნახვას.
8. მასწავლებლის წიგნი შეიცავს ჩამოტვირთვადი გამომცემლობის ვებგვერდიდან (უფასოდ).
9. სახელმძღვანელოს კომპლექტში შედის: მოსწავლის წიგნი, აუდიოკასეტა/დისკი, მასწავლებლის წიგნი.

სიახლე!

"New Wave" დონე ს7 (XII კლასი). ავტორები: ლია გოქსაძე და თამარ ფალავა (კონსულტანტი ბრიტანეთის საბჭო)

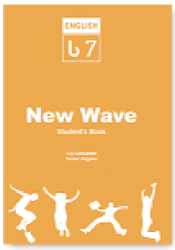

Русский язык რუსული ენა დაწყებითისთვის (დ-3). ავტორები: მარინა ბარსეგოვა და სვეტლანა ბოლდაკოვა.

ინგლისური ენა

Setting Out დაწყებითი სკოლისთვის, სწავლების I (ლურჯი), მე-2 - დ2 წლები. ავტორები: ტატიანა ბუკია, ბარი უოტსონი

შენიშვნა: 1. ამ წიგნებით ინგლისური ენის სწავლება შესაძლებელია დაიწყოთ მე-3 კლასიდან ან უფრო ადრეც (I, მე-2) – ასეთ შემთხვევაში წიგნი I გამოიყენება 2 წლამდე, პირველ წელს – მოსმენა, ზეპირი მეტყველება და კითხვა, მე-2 წელს დაემატება წერა.

2000 Plus V -VI კლასებისთვის, სწავლების I და II წლები ავტორები: ტატიანა ბუკია და ირინა ჩიმბურიძე (კონსულტანტი ბარი უოტსონი)

New Wave. დონეები ს 5 - ს 6. X, XI, XII კლასები, სწავლების VI-VIII წლები, ავტორები: ლია გოქსაძე და თამარ ფალავა (კონსულტანტი ბრიტანეთის საბჭო)

New 2000 Plus VII, VIII, IX კლასები, ავტორები: ტატიანა ბუკია და ირინა ჩიმბურიძე (კონსულტანტი ბარი უოტსონი)

Get Going! საბაზო/საშუალო სკოლის დამწყებთათვის, როგორც II/III უცხო ენა. დონე ს1 ავტორები: ტატიანა ბუკია და პატრიცია პოლი

სად შეიძლება ყიდვა

1. თბილისი, ვაგზლის მოედანი 2, მინისქვეშა სავაჭრო ცენტრი "ოქროს ბირჟა", წიგნის მაღაზია "თბილისელები". ☎ (832) 181 621
2. თბილისი, ცოტნე დადიანის 43, სასკოლო სახელმძღვანელოების მაღაზია. ☎ (832) 96 62 38

აგრეთვე, საქართველოს წიგნის მაღაზიების ქსელი

ფასები: ≈ წინა წლების ანალოგიური.

სკოლის მიერ საბითუმო შესყიდვის შემთხვევაში გათვალისწინებულია ფასდაკლების სისტემა და უფასო კომპლექტი მასწავლებლისთვის.

დარეკეთ: 8 (93) 357 531

დაგვიკავშირდით – გაგიწევთ კონსულტაციას

დაწერეთ წერილები,

დაგვისვით შეკითხვები.

სახელმძღვანელოს ავტორები გიპასუხებენ.

ვებ გვერდი:

bukia21st.ge

ელ. ფოსტა:

tatbukia@yahoo.co.uk

ცხელი ხაზი. ტელეფონები:

(8 32) 103-205; მობ. 877.74.21.46

დარეკეთ 9 დან 18 საათამდე.

ყველა სახელმძღვანელოს შემადგენელი ნაწილებია:
1. მოსწავლის წიგნი, 2. სამუშაო რვეული, 3. ტექსტები (მე-5 კლასიდან ზევით) – აუდიოკასეტა ან CD, 4. მასწავლებლის წიგნი

რუსული ენა

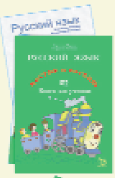

"Мостик в Россию" რუსული ენა დაწყებითისთვის (მე-3 კლასი და დ-2). ავტორები: მარინა ბარსეგოვა და სვეტლანა ბოლდაკოვა.

Мост в Россию დონე ს-2 (მე-7), მე-8, მე-9, მე-10 და მე-11 კლასები ავტორი: სვეტლანა ბოლდაკოვა

გერმანული ენა

"Natürlich Deutsch" დონეები ს-2, ს-3, ს-4, ს-5 (მე-9, მე-10, მე-11 და მე-12 კლასები). ავტორები: ლიანა ჯალაღონია და თეა ჯაშიაშვილი. რედაქტორი: მარგრეტ ვეგმანი

ფრანგული ენა

"Bonne Chance" - დონე ს-2 ავტორები: ელენე კილაძე, ინა ჯინჭარაძე. რედაქტორი: ჟან ბატიუ.

"Bonne Chance" მე-11 კლასისთვის, ავტორები: ელენე კილაძე, ნადეჟ პეშე, ტომა რომერ

ახალი განათლება

მთავარი რედაქტორი: მარიკა ჩიქოვანი

მისამართი: ტეტელაშვილის №3 ტელ.: 95-80-23, 890 958023, 855 411668, 855 178027.
www.axaliganatleba.ge E-mail: axaliganatleba@gmail.com, ganatleba@mail.ru

რეგისტრაციის № 2/4-1609, ინდექსი ხელმოწერისთვის: 76096
გაზეთი რეგისტრირებულია დიდუბის რაიონის სასამართლოს მიერ.

რედაქციის რეკვიზიტები: საქართველოს ბანკი ბ/კ 220101502, ს/კ 202058735, ა/ა 123631000

რედაქციაში შემოსული ხელნაწერები არ რეცენზირდება და ავტორებს არ უბრუნდებათ.